

Täysistunto

Tiistai 26.2.2019 klo 14.04—21.21

4. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2019 lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 323/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 2 tuntia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Asian esittely: ministeri Orpo, olkaa hyvä, 10 minuuttia.

Keskustelu

14.05 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen eduskunnan käsittelyyn vuoden 2019 ensimmäisen lisätalousarvion. Olemme valmistelleet lisätalousarviota hyvin vahvassa suhdannetilanteessa, erityisesti vahvassa työllisyyden kehitystilanteessa. Työllisyysaste on kivunnut yli 72 prosentin, ja positiivisen vireen odotetaan työmarkkinoilla edelleen kasvavan. Tänäaun julkaistun tammikuun työvoimatutkimuksen mukaan työllisyysasteen trendi oli jo peräti 72,6 ja työllisiä on 35 000 enemmän kuin vuosi sitten [Timo Heinonen: Kovia lukuja!] ja samaan aikaan työttömiä oli 57 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Tämä on oikea suunta. Kuitenkin näyttää siltä, jos katsomme isoa kuvaa, että maailmalla kasvu hiipuu, samoin meille tärkeällä euroalueella, ja korkeasuhdanteen huippu näyttäisi olevan meidänkin osaltamme kuitenkin taaksejäänyttä. Tästä kielii muun muassa se, että yritysten ja kuluttajien odotukset ovat jonkin verran heikentyneet. Ne ovat edelleen siis suotuisia mutta hieman aiempaa vaisumpia.

Päivittyneen talousennusteen myötä lisätalousarviossa vuoden 2019 tuloarviota alennetaan 144 miljoonalla eurolla. Tässä taustalla on ennen kaikkea se, että johtuen maailmantalouden ja euroalueen näkymistä on kasvuennustetta Suomessa tälle vuodelle alennettu 1,7:stä 1,5:een, tämä tuo tuon aleneman. Tämä tarkoittaa sitä, että lainanoton tarve tänä vuonna arvioidaan tässä vaiheessa vuotta 1,9 miljardiin. Siis näin suotuisan työllisyyskehityksen aikana, näin vahvan kasvun aikana edelleen valtion lainanoton tarve on 1,9 miljardia. Toivotaan, että kahtena kolmena viime vuotena nähtyyn tapaan hyvä talouskehitys jatkuu ja se kuroo kuitenkin loppuvuotta kohti kiinni tätä tässä vaiheessa vuotta ennustettua.

Mutta meidän jokaisen pitää ymmärtää se, että jos näiden kolmen vahvan vuoden jälkeen meidän budjettitaloutemme on näin vahvasti alijäämäinen ja jos samaan aikaan taloussuhdanne on kääntymässä, tarvitaan määrätietoisia toimia. Tarvitaan määrätietoisia toimia, jotka lisäävät talouden kasvua tänä vuonna ja tulevina vuosina, määrätietoisia toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

mia, joilla saadaan edelleen yhä useampi suomalainen töihin, määrätietoisia toimia, joilla saadaan yritykset toteuttamaan ne investoinnit, joita ne suunnittelevat.

Viime viikolla vierailin Pohjois-Pohjanmaalla Kainuussa. Kainuu on mielestäni erinomainen esimerkki päivän tilanteesta. Siellä kerrottiin, miten sinne tulevana vuosina yksityiselle sektorille odotetaan syntyvän yli neljätuhatta työpaikkaa, mikäli tällä hetkellä putkessa olevat investoinnit toteutuvat — neljätuhatta työpaikkaa yksityiselle sektorille alle 80 000 ihmisen maakunnassa. Tämä kuvaa sen mahtavan positiivisen potentiaalin, joka meillä on. Samanlainen viesti myöskin viime viikolta Pohjanmaalta, Vaasan ja Seinäjoen seudulta: siellä ollaan työllisyysasteessa Suomen huipulla, työttömien määrässä alhaisimpia, mutta sama viesti, eli osaavaa työvoimaa tarvitaan. Varsinais-Suomessa, kotikonnuilla, ensi vuosikymmenen alkupuolella ennustetaan tarvittavan jopa kymmenissätuhansissa puhuttavaa määrää uutta työvoimaa.

Mutta nyt siis pitää varmistaa se, että hyvä talouden kasvu jatkuu. Siihen eivät sovi veronkorotukset, yrittäjyyden ja investointien haittaaminen, siihen eivät sovi vastuuttomat menojen lisäykset, joita ilma on sakeanaan tällä hetkellä. Nämä vievät pohjan siltä positiiviselta, mikä meidän edessämme on näköpiirissä. Hallituksen erinomainen talous- ja työllisyyspolitiikka on saanut aikaan tämän potentiaalin, ja jos se nyt ryysittää, [Antti Lindtman: Oijoi! — Eduskunnasta: Mitä?] niin se on sama kuin että me vapaaehtoisesti toteaisimme, että tulevaisuudessa olemme valmiita leikkaamaan hyvinvoinnistamme. Me tarvitsemme nuo kymmenettuhannet työpaikat, me tarvitsemme niistä tulevat verotulot, jotta meidän hyvinvointimme on kestäväällä pohjalla, jotta voimme huolehtia vanhusten palveluista, jotta voimme huolehtia lasten palveluista, terveyspalveluista, turvallisuudesta tai korjausvelan kiinnikuromisesta, josta eduskunta on autuaan yksimielinen. Mikään näistä ei onnistu ilman korkeaa työllisyysastetta. Se pohja on luotu, investoinnit ovat putkessa — pidetään yhdessä huolta, että ne toteutuvat.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä lisätalousarviossa on keskitytty ennen kaikkea kahteen kysymykseen: Turvallisuustilanteeseen Oulun järkyttävien seksuaalirikosten jälkeen, niihin vastaamiseen, niihin puuttumiseen, ja siksi olemme lisänneet resursseja poliisille, opetus- ja kulttuuriministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle toimiin, joilla pyritään puuttumaan voimakkaasti ja päättäväisesti seksuaalirikollisuuteen ja ennaltaehkäisemään sitä. Toinen merkittävä panostuksen kohde on meitä kaikkia puhuttanut vanhustenhuolto ja siellä ilmenneet ongelmat. Me lisäämme vanhustalveluiden ja myöskin varhaiskasvatuksen valvontaan resursseja huomattavasti. Suomea on rakennettu vastuullisen markkinatalouden periaatteella. Suomessa on saatu aikaan korkea hyvinvointi yksityisen ja julkisen sektorin hyvällä yhteistyöllä, joka tuottaa laatua järkevällä määrällä verorahoja, ja tätä täydentää välttämättömällä panoksellaan kolmas sektori. Ne asiat, mitä me olemme nähneet, ne, jotka ovat tulleet ilmi esimerkiksi vanhustenpalveluista, ovat täysin ristiriidassa vastuullisen markkinatalouden periaatteen kanssa. Ne eivät kuulu vastuulliseen markkinatalouteen, ja niistä laiminlyönneistä pitää jäädä kiinni, ja niistä pitää seurata rangaistus. Siksi hallitus lisää nimenomaan valvontaan resursseja, ja samaan aikaan hallitus on oikeusministeriön johdolla alkanut käymään läpi lainsäädäntöä, jolla varmistetaan, että sanktiot meidän vanhustenhuoltomme hoitamisen rikkeistä ja laiminlyönneistä ovat sellaiset, että ne tuntuvat. On aivan selvä, että jos jollekin verovarosta maksetaan siitä, että hän hoitaa meidän mummoja ja meidän vaareja, ja hän jättää heidät hoitamatta, niin siitä pitää seurata sanktio. [Mika Niikon välihuuto] Arvoisa rouva puhemies, ei vain sanoja, vaan tekoja, se on mahdollista hallituksessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

Arvoisa rouva puhemies! Tässä oli kaksi keskeistä asiaa, minkä vuoksi tämä lisätalousarvio tehtiin, ja ne ovat asioita, joihin hallitus halusi määrätietoisesti heti puuttua ja etsiä ratkaisuja ja myöskin pysyviä ratkaisuja. Toisaalta kunnioitamme sitä, että eduskunnan kausi on päättymässä ja seuraava hallitus aloittaa työskentelynsä kesän korvilla, ja siksi on tärkeää, että jakamatonta varausta jää reilusti tältä vuodelta myöskin tulevan hallituksen käyttöön silloin ilmeneviin tärkeisiin asioihin. — Kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt otetaan vastauspuheenvuoroja. Kaikki te, jotka haluatte varata vastauspuheenvuoron, painakaa V-painiketta, ja nousemalla seisomaan sen sitten voi varata.

14.14 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hallituksen viimeinen lisätalousarvio. Olen tyytyväinen ja esitän kiitoksen siitä, että hallitus huomioi eduskuntaryhmien yhteisen tahdon siitä, että nettipoliisitoiminnan resursseja vielä tässä vaiheessa, poikkeuksellisestikin, näin myöhään lisätään.

Vanhustenpalveluista on paljon puhuttu. Puolikas valvoja per maakunta lisää. Kyllä jyrkempiä toimia tarvitaan, ja toivoisin, että vihdoin hallitus ja kokoomus olisivat valmiita tarkastamaan kantansa hoitajamitoitukseen.

Arvoisa puhemies! Tähän lisätalousarvioon sisältyy myös suuri pommi. Suurin pommi on se, että hallitus menee pieni- ja keskituloisten vuokralaisten kukkarolle ja tekee aivan viime töikseen yli 70 miljoonan ryöstön Valtion asuntorahastosta — täysin päinvastoin kuin koko eduskunta on yhdessä päättänyt ja korostanut, että Valtion asuntorahaston itsenäinen asema pitää turvata. Hallitus aivan viime töikseen, loppumetreillä, menee ja tekee ryöstön. Ne ovat rahoja, joita pieni- ja keskituloiset vuokralaiset ovat sinne maksaneet. Ministeri Orpo, mistä tässä on kysymys? Miksi te viime hetkellä teette tällaisen ryöstön?

14.16 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä valtiovarainministeri Orpon kanssa siitä, että valtion rakenteellinen alijäämä on ja pysyy ja samaan aikaan olemme siirtyneet jo suhdannehuipusta kenties aikaan, jolloin voidaan odottaa ehkä noin puolentoista prosentin kasvua taloudessa tulevina vuosina. Puhuitte tuossa määrätietoisista toimita ja siitä, miten varmistetaan kasvu ja työllisyys tulevaisuudessa. Kysyisin, haluaisitteko hieman avata, mitkä ovat nämä määrätietoiset toimet, joilla työllisyyttä saadaan lisättyä, koska me kaikki tiedämme myös sen, että kun puhutaan 75 prosentin työllisyysasteesta ja 3 miljardin euron sote-säästöistä, nämä ovat uskomuksia, ja sopii toivoa, että ne tapahtuvat, koska jos näin ei tapahdu, 2 miljardin euron välittömän sopeuttamisen tarve on aika akuutti. Lähinnä tahdon tietää, miten valtiovarainministeri näkee, että toimia pitäisi viedä eteenpäin.

14.17 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän ARAn ryöstöön sisältyy toinenkin pommi, ja se on se, että, ministeri Orpo, asetitte työryhmän miettimään liikenneväylähankkeiden rahoitusmalleja. Se jätti raporttinsa joulukuussa. Sen raportin johtopäätös oli, että jos ja kun tulevaisuudessa hallitusneuvotteluissa pystytään sopimaan etenemistavasta, käytetäänkö parlamentaarisen liikenneverkkotyöryhmänkin aikaisemmin ehdottamaa mallia hankeyhtiöistä joidenkin yksittäisten hankkeiden edistämiseksi, niin niistä neuvotellaan hallitusneuvotteluissa ja ne sisältyvät tulevaan hallitusohjelmaan. Vasta sen jälkeen alkaa yksityiskohtainen suunnittelu, kumppanien hakeminen, rahoitus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

mallien etsiminen ja niin edelleen. Tänään budjettipäällikkö Mäkinen oli ennakoivasti valtiovarainvaliokunnassa, ja hän totesi selvästi, että tapahtui aikamoinen ohitus, kun vastoin teidän asettamanne työryhmän aikataulutusta ja kokonaisuutta yhtäkkiä meillä onkin jo hankeyhtiö perustettu ja sen rahoittamiseen ryöstetään 73 miljoonaa ARA:ta ja 37 miljoonaa valtion Huoltovarmuuskeskukselta.

14.18 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Vaikka tämä talouden kasvu nyt hidastuu, meillä toisaalta valtion velkasuhde taittuu. Hyvä talouden kasvu täytyisi jotenkin saada ylläpidettyä. Meillä on ongelmana vain se, että meidän kotitaloudet, jotka ovat nostaneet meidän valtiontaloutta myöskin lisäämällä kulutusta, ovat liiaksi velkaantuneita tällä hetkellä, ja itse asiassa näin on myöskin koko EU:n alueella. Ja EU:n alueella myöskin valtion velkaantuneisuudet ovat kääntyneet huomattavaan kasvuun. Me olemme itse asiassa luoneet velkaunionin tässä, ja onkin nähtävissä se, että kohta nähdään uusi EKP:n elvytysohjelma. Samaan aikaan Suomen Pankin vastuut tulevat kasvamaan, ja Suomi on myöskin luopumassa EVM:n yksimielisyysvaatimuksesta. Tämä on todella outoa.

Toisaalta kiitän tässä lisäbudjetissa siitä, että saatiin Oulun kaupungille tukea muun muassa Oulun vastaanottokeskuksen tilojen muuntoon ulkomaalaisten säilöönottotiloiksi. Myöskin vanhuksille saatiin hyvin tukea vanhusten oikeuksien valvontaan.

14.19 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouskasvun, oikeastaan, vaimennuksen seurauksena erityisen tärkeätä on, että Suomi kykenee säilyttämään vakautensa ja ennustettavuutensa. Se edellyttää, että kotitalouksien luottamus säilyy, ja silloin tarvitaan sellaisia tulevaisuuteen suuntautuvia toimia, jotka tukevat sekä ilmastopoliittikkaa että ihmisten liikkumista, ja sen tähden näitten meidän ratojen kunnostaminen on erityisen tärkeätä. Täällä on moneen otteeseen todettu, että budjettirahoitteisuuden kautta tätä tavoitetta ei pystytä toteuttamaan, ja sen tähden eduskunnan on nyt syytä tukea näitä hallituksen toimia, joilla tätä suunnittelua ja varautumista näitten suurten liikennehankkeiden osalta voidaan ylläpitää. Nämä tukevat vakautta ja ennustettavuutta ja pitävät yllä kotitalouksien luottamusta.

14.20 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Det är bra att regeringen också har lyssnat på svenska riksdagsgruppen som efterlyste tilläggsresurser för övervakning av äldrevården här för en dryg vecka sedan. Det är bra att man nu kommer med mer anslag för den, både till Valvira, och om jag förstår saken rätt, också till våra regioner.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä vaiheessa myös kiittää hallitusta siitä, että tässä lisätalousarviossa on varoja nyt sekä Valviralle että myös muuhun valvontaan, mikä koskee vanhustenhuoltoa. Me olemme tässä salissa peräänkuuluttaneet tätä, ja varsinkin ruotsalainen eduskuntaryhmä on sen nostanut vahvasti esille. Siitä kiitos hallitukselle. Mutta olisin kysynyt vastaavalta ministeriltä: Kuinka nopeassa tahdissa pystytään nyt sitten uusia virkoja saamaan niin, että vanhustenhuolto olisi paremman ja tehokkaamman syynin alla? Kuinka nopeasti kansalaiset voivat odottaa, että meidän vanhuspalvelut todella toteutuvat sillä tavalla, että kaikki vanhukset voivat [Puhemies koputtaa] elää päivänsä ja yönsä rauhassa ja turvallisuudessa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

14.21 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme ihmisille kohtuuhintaisia koteja, ja oli hyvin tärkeää, että eduskunta yksimielisesti lokakuun lopulla edellytti, että jatkossakin Valtion asuntorahaston varallisuutta käytetään siihen, että ihmisille pystytään rakentamaan kohtuuhintaisia koteja. Asuminen on liian kallista, ja ARAlla on tässä tärkeä rooli. Siksi oli hyvin hämmäntävää, että nyt heti vastoin tätä eduskunnan tuoretta linjausta hallitus on toimimassa toisin ja siirtämässä 73 miljoonaa Valtion asuntorahastosta tähän valtion budjettiin. Minä hämmästelen sitä, miten hallitus voi ihan viime töikseen täysin vastoin eduskunnan täysin yksimielistä kantaa lähteä tähän Valtion asuntorahaston ryöstöretkelle. Minusta se on väärin, ja, ministeri, melkein uskaltaisin tässä vaiheessa sanoa, että eduskunta tuskin tulee hyväksymään tätä esitystä, koska ajattelen niin, että varmasti on niin, että kuitenkin periaate menee niin, että hallituksen on nautittava eduskunnan luottamusta eikä toisinpäin.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan kaksi vastauspuheenvuoroa tässä vaiheessa ja sitten ministeri Saarikon lyhyt vastaus, koska hänellä on aikataulupaine. Elikkä edustajat Heinonen ja Räsänen, Päivi.

14.23 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lainaus eduskunnan pöytäkirjasta: ”Piti tulla työllisyysriihi, tuli tussahdus. Hallitus tavoittelee työllisyyden vahvistamista 110 000:lla tämän hallituskauden aikana. Tähän tavoitteeseen ei tulla pääsemään edes puoliväliin. Myös 72 prosentin työllisyystavoitteesta ollaan jämmässä kauas. Velaksi eläminen ei lopu. Hallitus on joutunut luopumaan omasta velkavoitteestaan, koska se ei kykene tekemään työllisyyttä parantavia päätöksiä.”

Arvoisa valtiovarainministeri, tiedätekö, kuka erehtyi näin massiivisesti Suomen talouspolitiikkaa arvioidessaan? [Jukka Gustafsson: Joku sen ajan taloustieteilijä!] Teidän talouspolitiikkanne, nykyhallituksen talouspolitiikka, on toiminut: [Arto Satonen: Sosiaalidemokraatti!] Velkaantuminen on tahtumassa. Kokonaisveroaste ei ole noussut, se on laskenut. Työllisyysaste on noussut tavoitteeseen, 72 prosenttiin, [Ben Zyskowiec: Ja yli-kin!] ja 110 000 työllistä on tullut lisää — vai kuulinko oikein, että luku taitaa olla jo [Puhemies koputtaa] 140 000.

Arvoisa puhemies! [Puhemies: Aika!] Tämä talouspolitiikka näyttää toimivan erinomaisesti. [Välihuutoja]

14.24 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmi tulleet lapsiin kohdistuneet seksuaalirikokset ja vanhuspalvelujen räikeät puutteet näkyvät tässä lisätalousarviossa, mikä on hyvä asia, se, että vanhuspalveluja ja varhaiskasvatuksen valvontaa vahvistetaan, mutta on muistettava, että pelkkä valvonta ei kuitenkaan riitä. Tarvitaan lisää hoitavia käsiä, tarvitaan lisää resursseja.

Toivon, että te, ministeri Orpo, yksilöitte tarkemmin, mitä tarkoittitte, kun puhuitte siitä, että ilma on sakeanaan vastuuttomia menokorotustoiveita tai menokorotuspyyntöjä. Toivottavasti ette tarkoittanut näitä kipeitä vanhuspalvelujen parantamisen tarpeita, joissa tarvitaan todellakin henkilöstömitoitusta lisää ja joissa [Puhemies koputtaa] tarvitaan myös resursseja.

Puhemies Paula Risikko: No niin, tässä vaiheessa ministeri Saarikko, lyhyt puheenvuoro, 2 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

14.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Haluan lausua lämpimät kiitokset eduskunnalle, itse asiassa varmaankin kaikille puolueille siitä, että tämän ikäihmisten hoivaan liittyvän kriisin ratkaisemiseksi tarvittavat toimenpiteet ovat saaneet vahvan tuen eduskuntakeskusteluissa: sekä vanhuspalvelulain päivitys, joka ministeriössä on laitettu liikkeelle, että myös akuutti tilanteen korjaus kohdistuen valvonnan resursseihin.

On ihan selvää, että viime viikkojen keskustelu on lisännyt aluehallintovirastojen ja Valviran painetta valvontatehtäviin. Niin sanottu ilmoittamisen ja asioiden esiin nostamisen kynnys on selvästi madaltunut sekä henkilöstöllä että omaisilla. Tätä pidän pelkästään hyvänä asiana. Vain näin me saamme ilmi epäkohdat ja toivottavasti tervehdytettyä keskustelua myös siltä osin, että muistamme, että hyvääkin hoivaa on, ja tiedostamme, että valvontaviranomaisen toimiksi parhaimmillaan ja useimmiten onneksi riittää vain ohjaus tai korkeintaan huomautus, ei ääritilanteet, joista viime viikkoina on kuultu, kuten toimintojen keskeytys.

Tässä lisätalousarviossa kohdistetaan siis lisää resursseja Valviralle, aluehallintovirastoille — siis nykyisen valvonnan rakenteissa —, oikeusasiamiehelle, jolle jo aiemmin todettiin lisärahoitus nimenomaan vanhustyöhön kohdistuen, ja samoin Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle, jonka tehtäväksi tulee laatia valtakunnallinen laatuksely omaisille ja palveluiden asiakkaille, jotta me voimme myös valtakunnallisesti vertailla ihmisten kokemusta palveluiden laadusta. Nämä valvonnan resurssit kohdistetaan sekä varhaiskasvatukseen, vammaistyöhön että vanhustyöhön. Mitä tulee tähän kokonaisuuteen ja sen euromääriin, niin mitä nopeammin eduskunta hyväksyy tämän esityksen, sitä nopeammin virat voidaan avata ja saada mahdollisimman nopeasti tämä lisätuki työntekijöistä valvontaviranomaisen käyttöön. Haluan myös todeta, että valtiovarainministeriö oli erittäin suopea suhtautumaan näihin esityksiin, ja tämän ratkaisun esittely ja eteenpäinmeno oli näissä olosuhteissa poikkeuksellisen helppoa.

Puhemies Paula Risikko: Sitten jatkuu keskustelumme.

14.28 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tämä lisäbudjetti todistaa? No, se todistaa, että hallituksessa luetaan iltapäivälehtiä. Tämä lisäbudjetti on lööppibudjetti, ainoastaan reaktio julkisuudessa esiin nousseisiin vanhustenhoidon epäkohtiin ja seksuaalirikoksiin. Päätöksiä tehdään otsikoiden pakosta, ja johtajuus puuttuu. [Arto Satonen: Vastustatteko?] Julkisuuden pakottamana hallitus on nyt laittamassa 720 000 euroa vanhuspalveluiden valvontaan. Jokainen näkee, että summa on täysin riittämätön. Se on pelkkää sinitarraa.

Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo yrittää korjata vanhustenhoidon sinitarralla. Se on valtion budjetista prosentin tuhannesosa. [Jukka Gustafsson: Oho!] No, vähän enemmän: se on puolitoista prosentin tuhannesosaa. Näin tärkeä asia vanhustenhoidon Orpolle ja hallitukselle on. No, nyt vaikka tässä sotessa on olevinaan niin valtava kiire, niin vielä ehditte allekirjoittaa hoitajamitoituksen minimin, jota SDP vaati aikoinaan hallituksessa ja nyt uudelleen lakialoitteessa. Voitteko osoittaa, että te olette tosissanne ettekä tarjoile vain sinitarraa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

14.29 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ymmärrä näitä edustaja Harakan sinitarrapuheita, mutta todellakin tässä budjetissa on osoitettu määrärahoja juuri näihin kahteen tärkeään kohteeseen.

Tämä on nyt nykyhallituksen viimeinen talousarvio. Työllisyys on todella parantunut, tavoitteita paremminkin. Totta kai meillä on edelleen ongelmia. Juuri tapasimme Turun seudun työttömien lähetystä ja keskustelimme siitä tilanteesta. Kritiikkiä tuli aktiivimallin toteutuksesta, ja myöskin työvoimaviranomaisille resursseja tarvitaan enemmän henkilökohtaiseen ohjaukseen.

Suuressa kuvassa mielestäni tilanne on hyvä. Suomi oli, kun tulin, puhemies, uudestaan tänne eduskuntaan, vähän aivokuolleessa tilanteessa. Meillä oli tullut 100 000 työtöntä ja tuli 6 miljardia velkaa ja verot kasvoivat. Oli tärkeää, että on saatu tämä käänne aikaan, minhin ministeri Orpokin viittasi, että on saatu ennaikaisesti työllisyysastetta nostettua tavoitteeseen ja ennaikaisesti valtiontalous tasapainoon. Tästä vain nyt pitää jatkaa [Puhemies koputtaa] suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan pelastamiseksi nimenomaan kohti 75 prosentin työllisyysastetta.

14.30 **Ben Zyskowiec kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erinomainen asia, että hallitus ripeästi tarttui esille tulleisiin ongelmiin ja esittää tässä lisävoimavaroja sekä seksuaalirikosten ennaltaehkäisyyn että myös vanhuspalveluiden valvontaan. Tässä yhteydessä huomionarvoista on se, että eduskunta, käytännössä puhemies Risikon aloitteesta, jo osoitti oikeusasiamiehelle 250 000 euroa, jotta kansliassa voitiin vahvistaa vanhuspalvelujen valvontaa, ja nyt tässä hallitus vielä esittää siihen 350 000 euroa lisää — erinomainen asia.

Täällä on puhuttu pommeista. Minun mielestäni tämän päivän pommi, nimenomaan positiivinen pommi, on se, että työllisyysaste on noussut jo 72,6 prosenttiin. Hallituksen politiikka on ollut onnistunutta: talouskasvu on ripeytynyt, ja työllisyys on parantunut. Totta kai talouskasvuun on vaikuttanut muukin, mutta hallituksellakin on ollut siinä oma tärkeä roolinsa.

14.31 **Tiina Elovaara sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En voi olla kiinnittämättä jälleen huomiota siihen, että puhumme valtiontaloudesta ja naisia on puhujina jälleen kerran huomattava vähemmistö. Neljästätoista puheenvuorosta noin neljä on ollut naisten, joten on meidän velvollisuutemme ottaa kantaa tähän keskusteluun.

Haluan itsekin painottaa sitä, että monen tutkimuksen mukaan suomalaisille tärkeää on, että vanhuksista pidetään huolta ja että nuorten syrjäytymistä ehkäistään. Tämä lisätalousarvio panostaa juuri näihin asioihin. Muun muassa nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön tulee lähes 2 miljoonaa. Tämä on myöskin erittäin arvokas asia. Sen lisäksi se, että valvontaan ja ohjaukseen laitetaan voimavaroja niin varhaiskasvatuksessa, vammaispalveluissa kuin vanhustenpalveluissa, on asia, joka on erinomainen, eikä siinä tule puhua sinitarrasta, vaan meidän täytyy kunnioittaa niitä arvoja, joita suomalaisilla näissä on.

14.32 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös itse puhuisin tästä Valtion asuntorahaston tuloutuksesta. 73 miljoonaa tuloutetaan pois niistä varoista, joilla on tarkoitus edistää kohtuuhintaisten asuntojen rakentamista. Me olemme täällä eduskunnassa yli puoluerajojen yhteisellä tahtotilalla halunneet pitää huolta siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

että meillä on olemassa pitkäjänteinen ja riippumaton itsenäinen asuntorahasto, jolla pystymme huolehtimaan kohtuuhintaisten asuntojen rakentamisen ylläpitämisestä myös tulevaisuudessa. 73 miljoonaa teidän raideyhtiöön tai ratoihin on iso siirto siitä. Toki ratoja täytyy rakentaa, mutta teette tästä aikamoisen arvovalinnan. Voitteko purkaa tämän esityksen ARA-rahaston tuloutuksesta?

Puhemies Paula Risikko: Otetaan kaksi vastauspuheenvuoroa, edustajat Niikko ja Karimäki, sen jälkeen ministerin vastaus ja sitten jatketaan vielä vastauspuheenvuoroja.

14.33 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan oikeansuuntainen toimenpide on hallitukselta lisätä rahoja nettipoliisin seksuaalirikosten torjuntaan ja ennaltaehkäisevään työhön. Mutta jos, ministeri Orpo, muistatte tämän tarinan, niin tähän alko jo kolme vuotta sitten, kun hallinto- ja turvallisuusjaostossa, jossa yksimielisesti ajoimme määrärahoja nettipoliisitoimintaan, käytännössä ajettiin alas 2018 se yksi projekti, mihin ei saatu edes 200 000:tä euroa, kun hallitus ei halunnut antaa sitä — joka tosin palautettiin tänä vuonna. Mutta nämä esitykset, mitä hallitus nyt tekee, ovat vain keino nyten osoittaa se, että ollaan jotain tekevinämme, kun homman hallinta on valunut jo käsistä. Moni toimenpide on aika myöhässä, kuten vanhusten osalta, ja siinä mielessä nämä olisi pitänyt toteuttaa jo paljon aikaisemmin.

Mutta eivät sosiaalidemokraatit pääse sen helpommalla. Te puhutte täällä Valtion asuntorahaston ryöstöretkestä, ja kuitenkin Kojamo tänäkin vuonna jakaa 71,6 miljoonaa euroa osinkoja ammattijärjestöille. 114 miljoonaa euroa voittoa, ja siitä huolimatta he myivät 1 600 vuokra-asuntoa kansainvälisille sijoittajille, elikkä vuokrat nousevat heilläkin. Mitä te sanotte siihen, [Puhemies koputtaa] että he ovat luvanneet teille miljoonien vaalituen näistä rahoista, [Keskustasta: Ei kai!] mitä he riistävät vuokralaisilta [Puhemies: Aika!] osinkojen muodossa teille? [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

14.35 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääkaupunkiseudulla kohtuuhintaisten asuntojen puute vaikeuttaa työvoiman saantia ja hidastaa talouskasvua, mutta se myös lisää köyhyyttä merkittävässä määrin. Asuminen on todella kallista pääkaupunkiseudulla.

Eduskunta on juuri hyväksynyt tarkastusvaliokunnan mietinnön pohjalta asuntopolitiikan linjaamisen ja kehittämiskohteet, ja yksi keskeinen asia on se, että Valtion asuntorahastoa vahvistetaan, että sen toimintaa kehitetään ja että sitä tarvitaan myös tulevaisuudessa. En voi ymmärtää sitä, että vastoin eduskunnan päätöstä yli 70 miljoonaa euroa niistätte tästä Valtion asuntorahastosta. Yhdyn siihen, mitä edustaja Viitanen täällä aikaisemmin totesi, että eduskuntahan ei voi hyväksyä tällaista toimenpidettä, millä te jyrääte eduskunnan tahdon.

Ja mitä te vastaatte pääkaupunkiseudun köyhille ihmisille ja perheille, jotka etsivät asuntoa eivätkä löydä paikkaa asua eivätkä kattoa päänsä päälle, minkä voisivat kohtuuhintaisesti ostaa tai vuokrata?

Puhemies Paula Risikko: Otetaan vielä edustaja Viitanen ja sitten ministeri.

14.36 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivotan kyllä edustaja Niikon tervetulleeksi sosiaalidemokraattien linjalle — nimittäin me olemme ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

noa puolue, joka tähän mennessä on esittänyt, että näiden yhtiöiden osingot pistetään verolle. Lähdevero niille toisi valtion kassaan noin 400 miljoonaa. Toivon todella, että myös muut puolueet tarttuvat tähän esitykseen, koska näillä rahoilla jos millä, 400 miljoonalla, voitaisiin turvata ihan oikeasti inhimillinen hoiva meidän vanhuksillemme ja tehdä oikeudenmukaisia arvovalintoja esimerkiksi niin, että pienituloiset eläkkeensaajat, opiskelijat ja työttömät huomioitaisiin toisin kuin tänä päivänä, kun hallitus kurittaa ja leikkaa. Tehdään arvovalintoja ja pistetään nämä verolle.

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri, olkaa hyvä, enintään 3 minuuttia.

14.37 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Minä haluan nyt rauhoittaa teitä tämän Valtion asuntorahaston suhteen. Ensinnäkin Valtion asuntorahastossa on likvidiä varaa noin 2 miljardia, ja ennen kaikkea minusta eduskunnan tahto siitä, että pitää saada aikaan enemmän kohtuuhintaista asuntotuotantoa, on aivan oikea. [Timo Harakka: Missä se on?] Miksi sinne on kertynyt 2 miljardia? ARAn pitää todellakin parantaa juoksuaan, jotta — yhdessä kuntien kanssa, yhdessä kaavoittajan kanssa — näitä asuntoja todellakin syntyy tämän valtavan pääoman turvin. [Pia Viitasen välihuuto]

Mutta sitten toinen asia, tämän luulisi olevan erityisesti vihreille tärkeä. Me siirrämme tämän 70 miljoonaa siis valtion raideyhtiöihin. Eli meillä on täällä aivan yhteinen tahto, että me haluamme edistää raideliikennettä, me haluamme torjua ilmastonmuutosta. Tämä raha käytetään siis näiden raidehankkeiden, jättihankkeiden, [Pia Viitanen: Miten se asumiseen liittyy?] pääradan... — Tullaan asumiseen kohta, rauhassa, se on sokerina pohjalla. — Pääradan, Turun junayhteyden, itäisen radan suhteen me saamme nopeat yhteydet. Ja tiedättekö mitä: kun se lisää asuntotuotannolle hyvää tonttimaata, me voimme laajentaa työssäkäyntialuetta. Tämä on aivan yksinkertainen yhtälö. Onko tämä teiltä mennyt kokonaan ohi? Ja koska näyttää olevan, niin huoli pois, tämä on täysin oikea ratkaisu, millä me itse asiassa vahvistamme valtion omistamien yhtiöiden kautta asuntotuotantoa, ja ARAn jäljelle jääville lähes 2 miljardille eurolle löytyy silloin kohteita, kun ihmiset pystyvät kauempaakin liikkumaan töihin. Näin tämä menee, edustajat Viitanen tai Arhinmäki.

14.38 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtion asuntorahastolla on tarkoitus tukea asumista, tukea asuntopolitiikkaa, tukea kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen syntyä, kohtuuhintaista asumista, josta on huutava pula täällä pääkaupunkiseudulla.

Valtion asuntorahastosta on aiemminkin tuettu raidehankkeita, muun muassa Raide-Jokeria, joka on pääkaupunkiseudulle erittäin tärkeä poikittainen raideliikenne. Se oli osa MAL-sopimusta. Vastineeksi siitä raideinvestoinnista pääkaupunkiseudun kunnat sitoutuivat lisäämään asuntokaavoja tällä alueella. Se suoraan silloin toi lisää asuntoja.

Nyt teillä on tarve pääomittaa Oy Suomen Rata Ab:tä, ja sen takia te kuppaatte Valtion asuntorahastosta rahaa pääomittaaksenne tätä toista yhtiötä.

Viime keväänä tarkastusvaliokunta teki ansiokkaan mietinnön asuntopolitiikan kehittämiskohteista. Siinä painotettiin pitkäjänteisyyden tarvetta, ja lausuma numero 8 nimenomaan sanoo, että Valtion asuntorahaston varallisuus käytetään asumiseen. Se hyväksyttiin täällä yksimielisesti. Te, ministeri Orpo, äänestitte tämän lausuman puolesta, ja nyt te toimitte täysin päinvastoin. Tämä ei ole hyväksyttävää. Tämä ei ole vastuullista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Otetaan muutama vastauspuheenvuoro ja sen jälkeen ministerin vastaus.

14.40 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minkä takia raideinvestointien rahoitus pitää asettaa Suomessa pieni- ja keskituloisten vuokralaisten kustannuksiksi? Eikö oikein ole, että tämä katetaan yhteisestä potista? Miksi juuri vuokralaisten pitää maksaa Suomessa raideinvestoinnit?

Ja minkä takia siellä, ministeri Orpo, on sitä rahaa? No, sen vuoksi kun te heikensitte ARA-rahoituksen ehtoja ensi töiksenne tämän vaalikauden alussa. Korkoa on nostettu. Kunnat ovat nimenomaan sanoneet, että nämä heikennykset pitäisi perua, omavastuukorko pitäisi pudottaa sinne lähelle nollaa. Te olette toimineet toisin. Sen takia sitä rahaa ei ole käytetty. Nyt kun sinne on annettu kertyä sitä, niin nyt te otatte sieltä vuokralaisten maksamia rahoja ja laitatte ne näihin investointeihin.

Ministeri Orpo, miksi nimenomaan pienvuokralaisten pitää maksaa Suomessa raideinvestoinnit? Ja miksi te toimitte vastoin eduskunnan tahtoa?

14.41 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin täytyy todeta näistä raideinvestoinneista, että tällä rahalla ollaan vasta käynnistelemässä näitä hankkeita, ja asuntorahoituksen osalta pitää muistaa se, että varsinaisessa talousarviossa on hoidettu valtion asuntopolitiikkaa ja kehitetty sitä määrätietoisesti eteenpäin.

Tätä lisätalousarviota voisi oikeastaan luonnehtia turvallisuuden lisätalousarvioksi, jossa poliisit saavat lisää varoja, vanhustenhuoltoa parannetaan, sen valvontaa, ja valvonnallahan ei itse asiassa ratkaista sitä, vaan se on se pelotevaikutus, mikä näille palveluntuottajille tulee. Tärkeää on myös se, että turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden käsittelyä riipytetään ja toimitaan niin, että laatutaso myös paranee. Hyvin tärkeää on turvallisuuden näkökannalta myös se, että FinnHEMS Oy eli lääkärihelikopterien tukikohtien rakentaminen Seinäjoelle ja Uttiin toteutetaan.

14.42 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuntuu, että tämä keskustelu vähän siiloutuu. Itse näen niin, että liikennepolitiikka, asuntopolitiikka ja ympäristöpolitiikka ovat yhtä isoa kokonaisuutta. [Antti Lindtman: No, sittenhän meitä on kaksi!] Ja niin kuin tässä hallituksen esityksessä, Lindtman, sanotaan, tässä kehitetään rai-deliikennettä kokonaisvaltaiseksi. Ja mitä se tarkoittaa? Se tarkoittaa yhtenäistä työssä-käyntialuetta. Pia Viitanen tietää varsin hyvin, miten Hervannasta ja Tampereelta kuljetaan. Me haluamme, että se matka taittuu tunnissa ja ihmisten arki sujuu. Sama koskee Turun suuntaa. Tämä on erinomainen ajatus, että pistetään rahat liikkumaan sillä tavalla, että se palvelee koko kansaa [Antti Lindtman: Miksi vuokralaisten pitää maksaa?] ja kehittää liikennettä, vähentää päästöjä ja parantaa asuntopolitiikkaa.

Mutta kysymykseni ministeri Orpolle koskee tätä nettipoliisirahaa, 1,6:ta miljoonaa. Erinomainen lisäys, se tulee tarpeeseen. Mutta kuulin, että 24 henkilötyövuotta on se, mi-hin se riittää, joten kysymykseni kuuluu: mistä me saamme ne poliisit, kun tällä hetkellä ti-lanne on se, että poliiseja ei ole työttömänä ollenkaan?

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vaiheessa vielä yksi vastauspuheenvuoro. Sen jäl-keen lyhyt ministerin vastaus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

14.43 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, että vanhustenhoitoon annetaan lisää valvontaresurssia, on vain ensiapu. Se ei ole ratkaisu. Minä kysyn teiltä, ministeri: oletteko te koskaan miettinyt, miksi me olemme tässä tilanteessa? Minä tiedän. Meillä on viisi laatusuositusta kaiken kaikkiaan, ja niitä on heikennetty laatusuosituksista toiseen. Vuonna 2008 meillä oli kaikkein parhain laatusuositus, jossa määriteltiin hoitajamitoituksen määrä. Mistäkö minä sen tiedän? Tiedän, koska olin silloin hoitajana ja se suositus kädessä minä marssin vaatimaan lisää hoitohenkilöstöä — ja sitä muuten saatiin.

Tämä ei ole ainoastaan markkinatalouden vika vaan sen, että me emme määrittele hoitajamitoituksen määrää, ja se pitää ehdottomasti saattaa lakiin. Kysynkin teiltä, hyvä ministeri: Te annatte nyt ensiapua, mutta te ette ratkaise tätä katastrofaalista vanhustenhoiton tilaa. Puuttuu hoitavia käsiä. Me tarvitsemme perälaudan, me tarvitsemme hoitajamitoituksen lakiin. Oletteko valmis tuomaan sen ensi kaudella?

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministerin vastaus. — Olkaa hyvä. [Petteri Orpo: Paljonko on aikaa?] — 3 minuuttia enintään.

14.44 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Kiitos, puhemies! Aloitetaan nyt vielä tästä ARasta. Minusta täällä tuli hyvin nyt esille se, että kyse on maankäytön, asumisen ja liikenteen kokonaisvaltaisesta suunnittelusta. [Antti Lindtman: Miksi se pitää vuokralaisten maksaa?] Otan esimerkkinä sen, että esimerkiksi Raide-Jokerin ja Länsimetron rakentaminen on tuonut ja tuo kymmeniätuhansia uusia asuntoja investointien kautta. Tässä haetaan tätä ihan samaa.

Edustaja Modig, kaupungit ovat mukana tässä: Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere — ja siitä kun jatketaan päärataa, päästään Seinäjoelle, Pohjanmaalle. Eli me pääsemme näihin samoihin tavoitteisiin, nyt tehdään sitä jatkotyötä. Tällä varmistetaan se valmistelu. Ja ne ovat valtion kokonaan omistamia. Ei siinä ole hätää. Ei sitä rahaa mene nyt minnekään, vaikka se onkin yhtiömuodossa.

Ja kun te niistä arvoista puhutte ja nyt tästä 70 miljoonasta, niin kyllä minä kehottaisin miettimään niitä arvoja silloin, kun teidän lähellänne oleva taho maksaa osinkoja vuokratuloista. [Antti Lindtman: No niin!] Minä kehottaisin oikeasti miettimään sitä, kun te arvojanne täällä julistatte. [Antti Lindtman: Käykö tämä meidän lähdeveroesityksemme?]

2 miljardia on siis likvidiä ja ARAn tase 6 miljardia. Ja tämä 70 miljoonaa käytetään siis raideliikenteen kehittämiseen ilmastonmuutoksen haasteen keskellä, ja te sanotte, että se on eduskunnan tahdon vastaista. [Pia Viitanen: No se on!] Käsittämätön, käsittämätön johdopäätös.

No, mitä tulee vanhustenpalveluihin, niin kyllä tämä on nyt ensiapu siihen puuttuvaan valvontaan. Ja kuten ministeri Saarikko viittasi, tämä oli ehkä poikkeuksellinen prosessi, koska oikein VM:stä kysyimme, riittääkö tämä, [Arja Juvosen välihuuto] ja valvontaviranomaiset sanoivat, että kyllä, tällä he pystyvät nopeasti rekrytoimaan, kouluttamaan, saamaan ihmiset liikkeelle, valvomaan. Tämä on nyt se ensimmäinen, mitä tehdään, ja nyt hallitus on käynnistänyt vanhuspalvelulain uudistamisen, jossa määritellään myöskin, miten ne lisähoitajat riittävät, mihin heidät sijoitetaan. Sitä työtä tehdään. Minä luotan siinä asiantuntijoiden näkemykseen.

Minua huolettaa kovasti tämä — kun edustaja Räsänen kysyi niistä lupauksista: Meidän täytyy huolehtia meidän vanhukset ja lapset — se on ensimmäinen asia, jonka hyvä yhteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

kunta tekee — ja me olemme nyt jo laittaneet kehyksiin neljälle vuodelle ikääntymisestä johtuvat kustannusten lisäykset, jotka ovat satoja miljoonia joka vuosi. Ne me olemme yhdessä sitoutuneet hoitamaan. Se on perusura. Siihenkin me vaadimme hyvää työllisyyden kehitystä, verotuloa, jotta me pystymme sen hoitamaan. Ja silloin kaikki, mitä me eri puolille muualle lupaamme kaikkeen hyvään kaikkialle, haastaa tätä, että meillä riittävät rahat vanhustenhoitoon, kun kaikkialle ei riitä, ei millään.

Ja tässä vastaan vielä lopuksi edustaja Heinoselle, joka lähti, että se talousmies oli siis puheenjohtaja Rinne, [Ben Zyskowitz: Mitä? — Arto Satonen: Ei voi olla!] joka ei uskonut yhdenkään hallituksen talouspolitiikan tavoitteen toteutumiseen, ja nyt hän on taas luvannut lisää rahaa miljardikaupalla joka suuntaan. [Timo Harakka: Odottakaa, että hän tulee paikalle!] Olisikin sinitarran kokoisia, mutta kyllä on iso, iso möykky.

14.47 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan nyt takaisin tuohon alkuun, mistä alussa puhuttiin.

Se on totta, että työllisyys on korkeasuhdanteessa parantunut tässä maassa. Silti velkaa otetaan ja runsaasti. No, tämä ehkä on pakon sanelema juttu, koska verotulothan eivät ole samassa suhteessa kasvaneet kuin työpaikat ovat lisääntyneet, ja tästä yhtenä todisteena on myös ARAn ryöstö. Sieltä hallitus saa rahaa.

Nyt haluan tietää, arvoisa ministeri, minkälaisia ovat olleet ne toimet, jotka ovat parantaneet työllisyyttä. Lasketaanko niihin muun muassa aktiivimallin 18 työtuntia kuukaudesta? Tämä määrähän ei edes täytä työssäoloahtoa. Lisäksi haluan tietää, kuinka iso osa niin sanotuista uusista työpaikoista on uusia, toistaiseksi voimassa olevia työsuhteita ja mikä on keskipalkka näissä. Onko se lähellä suomalaisten keskipalkkaa, joka on 3 400 kuukaudesta, vai onko se lähellä yleisintä suomalaista palkkaa, joka on 2 500 kuukaudesta, vai onko se sittenkin lähempänä sitä, minkä suurin osa suomalaisista saa, eli 1 900 euroa kuukaudesta?

14.49 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näissä papereissa lukee, että valtion nettolainanoton arvioidaan tänä vuonna olevan 1,9 miljardia. Jos minä oikein olen käsittänyt, niin tämä tarkoittaa sitä, että edelleen elämme ulkomaisten sijoittajien varoin ja aikanaan maksamme sitten korkoa. Jotta tämä kehitys saadaan oikaistua lopullisesti, niin mitä te, arvoisa valtiovarainministeri, arvioitte, mitä työllisyysasteen pitäisi olla? Nyt se onneksi on 72,6 tämänpäiväisen ilmoituksen mukaan. Mitä sen pitäisi todennäköisesti olla, jotta me selviämme siitä yhtälöstä, minkä muodostaa se, että vuosikymmenen, 10 vuoden, kuluttua meillä on lähes 300 000 yli 65-vuotiasta lisää ja koko ajan työtä tekevä väestö vähenee? Millä työllisyysprosentilla tämän todennäköisesti pystymme hoitamaan niin, että me emme jatkossa sitten olisi ulkomaisten sijoittajien varassa?

14.50 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä tiedän ihan tarkkaan, että jos ARasta tämmöinen summa siirretään, niin sillä ei ole kyllä varmasti vaikutusta siihen, nouseeko korkotaso vuokrissa tai ei, ja ei se ole yksin ARAn päätettävissä, milloin saadaan kohtuuhintaisia asuntoja. Se on paljon kaupungeista, kaavoituksesta ja niin edelleen, [Antti Lindtman: Se on valtiosta, korkoehdoista!] kaikki tiedämme tämän varsin hyvin.

Minusta on erittäin hyvin nämä painopisteet valittu lisätalousarvioon. On nostettu keskeisiä asioita, ja on todella hienoa, että työllisyyskehitys on näin hyvä, mutta edelleenkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

maakuntien välillä erot ovat varsin suuria, ja siinä varmasti töitä tarvitaan. Kohtaanto-ongelma on ainakin osassa maakuntia, varsinkin meillä. On avoimia työpaikkoja varsin paljon, vaikka työllisyysaste on korkea. Tässä varmaan koulutus on hyvin keskeisessä roolissa.

Ja nyt kun tuo naisten hiihto alkaa kymmenen minuutin päästä, niin nostan yhden asian esille, [Naurua] että täällä on myös liikuntatoimeen nyt panostettu hyvin. Se on erittäin hyvä nosto oikeaan aikaan, niin että me saisimme menestyviä urheilijoita myöskin jatkossa.

14.51 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että lisätään vanhustenhuollon valvonnan resursseja, mutta me tarvitsemme kipeästi lisäresursseja myös itse vanhustenhuollon toteuttamiseen eli paremman hoitajamitoituksen.

Arvoisa puhemies! Oulu on ollut esillä kammottavien seksuaalirikosepäilyjen tähden. On kuitenkin tärkeää muistaa, ettei seksuaalirikollisuus ole mikään uusi tai vain Oulua koskeva ilmiö eikä vain maahanmuuttokysymykseksi pelkistettävä asia.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että nettipoliisityötä nyt vahvistetaan ja että Oulu saa lisäresursseja seksuaalirikosten ennaltaehkäisyyn ja uhrien tuen vahvistamiseen, mutta koska seksuaalirikoksia tapahtuu ympäri Suomen, seksuaalirikosten vastaisen työn on myös oltava kaikkialla ja uhrien tukipalveluita on vahvistettava koko Suomessa.

Arvoisa puhemies! Hallitus esittää rahoitusta lastenasiaintalon toimintamallille Helsinkiin ja Ouluun. Tämä on hyvä, mutta tarvitaan lisää resursseja uhrien tukeen kaikkialla Suomessa. Esimerkiksi seksuaalisen väkivallan tukikeskukset, Serit, tarvitaan kaikkiin maakuntiin, ja me tarvitsemme lisää voimavaroja myös turvakoteihin.

14.52 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä voi olla edustaja Sarkkisen kanssa samaa mieltä. Näitä resursseja täytyy eittämättä lisätä, mutta on se nyt hyvä aloitus, että Ouluun tämä lastenasiaintalo perustetaan ja voidaan näin seksuaalirikosten uhreja tukea.

Ylipäätään nämä määrärahalisäykset tässä lisätalousarviossa turvallisuuteen ja turvapaikkapolitiikkaan liittyen ovat hyvin perusteltuja. Uskon, että niin sanotulle nettipoliisille 1,6 miljoonaa euroa lisäresursseja netissä tapahtuvan seksuaalirikollisuuden torjuntaan saa koko salin tuen. Lisäksi tulee tuomioistuimille, oikeusapuun ja syyttäjälaitokselle merkittävä satojentuhansien eurojen lisäsaatus, koska yksi osa tätä ongelmaa on se, että näitten tapausten käsittely kestää liian kauan. Erityisesti uhrin kannalta se on kohtuuton tilanne.

Täytyy sanoa, että tärkeä luku, mikä talouden osalta tänään pitää muistaa, on tämä 72,6. Kyllä minäkin muistan, että Antti Rinne — joka täällä ei ole ja toivottavasti tänne tulee mahdollisimman pian — sanoi, että edes puoleen ei päästä hallituksen tavoitteesta. Nyt ollaan 72,6 prosentissa työllisyysasteessa. Tästä varmasti sosiaalidemokraatitkin voivat meidän kanssamme yhdessä iloita.

14.53 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, te keuhitte hallituksen talouspolitiikkaa, ja on totta kai hieno asia, että työllisyys on kasvanut ja talous on kasvanut, mutta se ei ole koko talouspolitiikan kokonaiskuva. Haluaisin tietää, miten suhtaudutte siihen, että rakenteellinen alijäämä on kuitenkin kaikesta huolimatta kasvanut tilanteessa, jossa olemme kansainvälisen talouden noususuhdanteessa ja monet isot rakenteelliset uudistukset ovat tekemättä, etenkin kun tilastoista näkee selvästi, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

Suomen talous on noudattanut samaa euroalueen suhdannekaarta kahdella poikkeuksella: ekanakin me tulemme koko muuta euroaluetta pikkusen perässä, ja meidän nousu- ja las-
kusuhdanteet menevät pitkäksi. Jos nyt ajattelee asiaa, me olemme käytännössä jo vähän
liukumäkivaiheessa tässä vaiheessa. Nyt kun puhuitte aikaisemmin noista määrätietoisista
toimista ja siitä, mikä ei sovi, niin haluaisin kyllä kuulla, mikä sopii ja mitkä ovat niitä mää-
rätietoisia toimia. Tähän 72,6:eenkin pitää suhtautua niin, että myöhemmin pitää ottaa uu-
si, suhdannekorjattu luku. Tämä ei pidä sisällään kaikkea.

14.54 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On ehdotto-
man hyvä, että miljoona euroa lisättiin grooming-ilmion vastaisiin toimenpiteisiin ja sosi-
aalisessa mediassa toimimisen vahvistamiseen.

Tämän lisäksi pitäisi muistaa sitten ajatella sitäkin, että meillä on erinomaisia järjestöjä,
esimerkiksi Pelastakaa Lapset, joka on tehnyt pisimpään Suomessa työtä nimenomaan lap-
siin kohdistuvien seksuaalirikosten ennaltaehkäisyssä ja hoitoonohjauksessa. Toivoisin,
että jatkossa muistettaisiin myös sitten tämä asia. Nimittäin on niin, että lapset näissä ri-
kosprosesseissa joutuvat olemaan aivan liian pitkään, eli meillä tarvitaan myös sitten seu-
raavan hallituksen toimesta parempi lainsäädäntö siihen, että lapset rikosprosessissa sel-
viäisivät tuosta koettelemuksesta nopeammin ja saataisiin järkevämpi strategia myös sii-
hen.

14.55 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jokainen tarvitsee
oman kodin, ja ympäri Suomea on valtava tarve kohtuuhintaisista ja edullisista asunnoista,
ja ajattelen kyllä, että jos Valtion asuntorahastossa on 2 miljardia euroa rahaa, niin se pi-
täisi kyllä saada sieltä liikkumaan ja näitä asuntoja tarvitsevien eduksi. Toivoisin, että sii-
hen jatkossa tartuttaisiin vielä rivakammin.

Olisin halunnut antaa kiitoksia myös tästä, että nettipoliisia on vahvistettu, koska netis-
sä nämä seksuaalirikokset ajatellen lapsia ja ajatellen nuoria... Siellä todella liikkuu paljon
pimeää ja paljon pahaa, ja meillä monet lapset ovat ikävästi sinne sotkeutuneet. Eli tästä iso
kiitos.

Kiitos myös siitä, että veteraaneja on muistettu. Tosin se on pieni määrä lähinnä kansan-
eläkeindeksin jäädytysvaikutusten tasaamiseksi.

Sitten olisin halunnut nostaa esiin nämä vanhuspalveluissa olevat epäkohdat: Käsiä sin-
ne tarvitaan paljon, ja valvontaa pitää ja tulee vahvistaa, mutta kysyisin: Mitä tällä 180 000
eurolla oikeasti saa? [Puhemies koputtaa] Eikö se ole todella liian pieni summa tähän van-
huspalveluiden valvontaan?

14.57 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on hyviä täs-
mäkohdennuksia erityisesti vanhustenhoidon valvontaan ja sitten nettipoliisitoimintaan.
Mutta varsinaisesti halusin ottaa kiinni tästä työllisyystilanteesta, viitaten myöskin edusta-
ja Tolppasen puheenvuoroon, kun te puhuitte aktiivimallista ja muusta. Kannattaa hieman
katsoa, mitä täällä Suomessa oikeasti tapahtuu. Minä olin Tampereen Rekrytorilla. Siellä
oli tuhansia työpaikkoja auki. Siellä oli Sastamalan Vexve, joka haki CNC-koneistajaa,
metallimiestä, insinööriä. Siellä haki Tampereen kaupunki 30:tä linja-autonkuljettajaa.
Siellä haki R-kioski yrittäjää. Siellä haki Kotipizza myyjiä. Siellä oli osasto, joka yritti saa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

da it-osaajia Pietarsaareen ja Kainuuseen. Siellä haki Kuopion kaupunki lastentarhanopettajia.

Meillä on valtava määrä työpaikkoja auki, ja tämän muutoksen on hallitus yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa saanut aikaan. Tämä maailma on muuttunut aivan totaalisesti neljän vuoden aikana.

14.58 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä raideliikenteen hankeyhtiön perustaminen on erittäin iso asia. Se tulee palvelemaan koko Suomea, niin kuin valtiovarainministeri sanoi, ja se tulee antamaan elinkeinoelämälle toimintaedellytyksiä, parantamaan asuntorakentamisen mahdollisuuksia, ja se oli oikeastaan huipennus tämän hallituksen liikennepolitiikan finaalissa, aivan loistava viime hetken ponnistus, joka tulee tuomaan valtavan hyviä tuloksia koko suomalaiselle yhteiskunnalle.

Minä haluaisin SDP:n edustajille sanoa, kun te kritisoitte tätä pääomittamista, [Antti Lindtman: Ei kun sitä, mistä ne rahat otetaan!] että katsokaa peiliin. Te esitätte joka vuosi syömävelkaa, Suomen Pankin ja Sitran pääomien viemistä. Joka vuosi syömävelkaa. [Timo Harakka: Ei pidä paikkaansa!] Tässä pannaan ARAlta nytten pääomaa uuden tulevan kasvun rakentamiseen. Siinä on vissi ero teidän jokavuotiseen budjettiinne, jossa otetaan muutama sata miljoonaa Suomen Pankilta, otetaan Sitralta muutama sata miljoonaa [Timo Harakka: Puhukaa totta!] ja käytetään ne syömävelkaan. Tässä mielessä tämä hallituksen politiikka on aivan eri tasolla kuin teidän politiikkanne, ja paljon parempaa.

14.59 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa tuli vähän väritettyä totuutta. Kertatuloilla rahoitetaan kertamenoja. Tämä on oikeasti arvovalinta. Jos olette sitä mieltä, että lähes miljardin omaisuuden omaava ajatuspaja on sellainen, josta ei saa lainkaan ottaa yhteisiin hyviin tarkoituksiin ja pääomituksiin rahaa, esimerkiksi yliopistoille, Suomen Akatemialle tai mikseipä vaikkapa sitten raideyhtiöille, niin se on teidän valintanne. Siitä on noussut hirveä metakka joka vuosi, kun tätä on ehdotettu, vaikka jo asiantuntijatkin ovat sitä mieltä, että siellä on löysää. Sen sijaan käynte mieluummin pienituloisten vuokra-asukkaiden kukkarolla ja heikennätte kohtuuhintaisten asuntojen valmistumista tähän maahan, ja teidän aikaansaannoksenne viimeisten neljän vuoden aikana kaupunkiseutujen kohtuuhintaisissa vuokra-asunnoissa ei ole ennestäänkään kovin kehuttava.

15.00 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palataan tähän työllisyystilanteeseen. Ihan niin kuin tässä edustaja Satonen äsken sanoi, meillä on se tilanne meidän hyvässä maassamme, että joillakin paikkakunnilla on yllin kyllin työpaikkoja avoinna eikä osaajia riitä. Oletteko hallituksessa miettineet sitä, millä tavalla me saisimme suomalaiset myös liikkumaan Suomen sisällä, niin että voitaisiin ajatella, että voi muuttaa toiselle paikkakunnalle, missä on niitä työpaikkoja auki? Oletteko tätä pohtineet ja miten aiotte tästä eteenpäin toimia, jotta ne avoimet työpaikat myös löytävät osaajansa?

Sitten, arvoisa puhemies, haluaisin myös kiittää siitä, että tässä lisätalousarviossa on 5 miljoonaa euroa, joka nyt tulee tähän Merenkurkun valtavan tärkeään hankkeeseen. Sen eteen on tehty paljon töitä, ja on hyvä ja kiva nähdä, että se on edennyt näin pitkälle. Se edistää Pohjanmaan tulevaisuutta mutta myös koko maamme tulevaisuutta.

Hjärtligt tack för att det nu finns ett tilläggsanslag i budgeten som i praktiken berör Kvarntrafiken.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

15.01 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime aikoina on puhuttu paitsi vanhustenhuollosta myös varhaiskasvatuksesta ja henkilömitoituksen ylityksistä. Jossain on myös kerrottu, ettei missään olisi määritelty, mitä tilapäisellä poikkeamisella henkilömitoituksessa tarkoitetaan. Mutta tämä ei pidä paikkaansa, vaan tämä on yksiselitteisesti laissa, ja sen perusteluissa sanottu siten, että säännöksen tarkoittama tilapäiseen poikkeamiseen oikeuttava tilanne voi olla esimerkiksi se, että päiväkodissa samaa paikkaa käyttävät lapset ovat satunnaisesti ja lyhytaikaisesti samanaikaisesti paikalla esimerkiksi vanhempien työvuoron yllättävän muuttumisen vuoksi. Mutta se ei voi olla jatkuva eikä päivittäistä, eikä se voi kestää koko toimintapäivän ajan, vaan sen tulee olla luonteeltaan lyhytaikaista ja satunnaista.

Se, mistä nyt viime aikoina olemme lukeneet, on kyllä jotakin muuta kuin lyhytaikaista ja satunnaista. Sen vuoksi onkin äärimmäisen hyvä, että myös varhaiskasvatuksen valvontaan on nyt lisätty 350 000 euroa. Sivistysvaliokunta nimittäin mahdollisti nyt varhaiskasvatuslakia käsitellessään sen, että aluehallintovirastot voivat tehdä myös ennalta määrittelmättömiä tarkastuksia varhaiskasvatukseen. Ennen piti sitä varten tehdä ensin kantelu.

15.02 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten tässä monessa puheenvuorossa on käynyt ilmi, hallituksen talouspolitiikka on toiminut ja työllisyysaste on noussut lähes 5 prosenttiyksikköä ylöspäin, ja sehän tarkoittaa julkisessa taloudessa miljardien, miljardien etua, parempaa tilannetta kuin jos vertaa edelliseen hallituskautteen.

Demarit täällä, ymmärrän teidän tuskanne: kyllähän se sielua kirvelee, kun talouspolitiikka toimii ja ihmiset pääsevät töihin. En ymmärrä, mitä negatiivista siinä on, että ihmiset pääsevät töihin ja varsinkin nuoret. Heillehän tämä töihin pääseminen on elämisen kannalta äärimmäisen tärkeä asia. Opiskelupaikan jälkeen töihin — voiko sen paremmin asiatt olla? Ja moni pitkäaikaistyötön on saanut töitä. Ajatelkaa sitäkin, kun te täällä huudatte, että niin ei saisi olla. Vaikea teidän ajatustenjuoksuanne on seurata.

Ja yksi asia vielä: Kun on talous lähtenyt nousemaan muuallakin maassa, niin parasta asuntopolitiikkaahan olisi se, että pidämme talouden toiminnassa ja että — kun on niitä asuntoja jo rakennettu muuallakin Suomessa — sinne syntyy työpaikkoja, ja niin paine tänepäin helpottaa. Tämähän on sitä oikeaa politiikkaa, josta pitää pitää kiinni, ja koko maa pitää pitää asuttuna. Sehän on ehdoton tavoite, jos me haluamme näitä velkojamme jonain päivänä ruveta maksamaan, koska pelkän yhden kaupungin [Puhemies koputtaa] tuotoilla sitä ei koskaan tehdä.

15.03 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan niin kuin täällä on sanottu: jos halutaan kohtuuhintaisia asuntoja, silloin pitää katsoa maankäyttöä, asumista, liikennettä kokonaisuutena — se on juuri näin. Ja tietysti pitää tukea raideliikennettä — se on juuri näin. Tietysti pitää tukea ja laajentaa sitä työssäkäyntialuetta — se on juuri näin. Mutta se kysymys on se, minkä takia se rahoitetaan pieni- ja keskituloisilta kerätyllä varallisuudella.

Tämä muuttaa täysin sitä periaatetta, mihin Valtion asuntorahastoa on käytetty. Tämä ylimääräinen tuloutus on vastoin kaikkia periaatteita, miten tähän asti on toimittu. Se on aivan selvä. ARAn tehtävä on rahoittaa korkotukea, rahoittaa purkuavustuksia, käynnistysavustuksia, suoraan asumiseen suunnattuja toimintoja. Se, että tällä rahalla pääomitetään uutta yhtiötä, ei tuo vielä yhtään asuntoa. Se ei ole edes lupaus vielä yhdestäkään asunnos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

ta. Jos MAL-sopimuksen kautta tällaisia rahoja ohjattaisiin, se olisi suora lupaus asuntotuotannon lisäämisestä, kun sillä voisi valtio velvoittaa kuntia lisäämään kaavoitusta niissä kohdissa, missä tarvitaan.

Ja jos te olette huolissanne siitä, että ARA ei toimi tarpeeksi tehokkaasti: No, ARAn resursseja on leikattu, [Puhemies koputtaa] velvoitteita on lisätty. Ei sillä tavalla mitään laakaa saada toimimaan tehokkaammin. On väärästä paikasta [Puhemies: Aika!] otettu pääomittaminen tälle yhtiölle. Se tulee eduskuntakäsittelyssä muuttua.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan kaksi vastauspuheenvuoroa tässä vaiheessa, sen jälkeen ministerin vastaus ja sitten mennään joksikin aikaa puhujalistalle.

15.05 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyysaste 72,6 prosenttia on erinomainen saavutus, ja siitä voi hallitusta onnitella, mutta meidän ei tietysti kannata jäädä makaamaan näin hienon tuloksen varaan vaan pyrkiä eteenpäin, koska asiantuntijat ovat sitä mieltä, että 75—76 prosenttia ehkä voisi olla se tavoite, jolla me pystymme hyvinvointipalvelut takaamaan myöskin tulevaisuudessa, mutta tähän me tarvitsemme innovaatioita, koulutusta, verorakenteen muutosta, tuottavuuden parantamista, työvoimapolitiikan uudistamista ja, aivan kuten edustaja Henriksson totesi, liikkuvuuden lisäämistä.

Mutta olisin nyt valtiovarainministeriltä kysynyt, että kun yksi asia, mikä meillä kuitenkin on puutteena tai huonommin hoidettu kuin meidän naapurimaissamme, on se, että tänne tulee vähemmän ulkomaisia sijoituksia kuin esimerkiksi Ruotsiin, niin mitä me voisimme tehdä sen eteen, että tänne tulisi ulkomaisia sijoituksiakin, jotka sitten toisivat lisää niitä työpaikkoja.

15.06 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eiväthän nämä MAL-sopimukset mikään uusi keksintö ole. Päinvastoin niillä on menestyksellisiä tuloksia jo vuosien ajalta, ja tarkastusvaliokunta linjaa niidenkin suhteen, että niitä pitää jatkaa, [Silvia Modig: Kyllä!] pidentää, tehdä sitovammaksi. Mutta se oleellinen ero on se, että ne on kyetty saamaan aikaan ilman, että on ryöstetty asukkaiden rahoja Valtion asuntorahastosta täysin muuhun kuin asumisen edistämiseen. Tässä on, ministeri, se suuri ongelma, kun pikkuhiljaa ujutetaan ARAn varallisuutta täysin muuhun, rahasto imetään tyhjäksi ja toimitaan täysin päinvastoin kuin eduskunta on täysin yksimielisesti linjannut.

Erityisen huolestuttavaa tässä on se, että nimenomaisesti näillä ARA-rahoilla pystytään vaikuttamaan kohtuuhintaisten kotien saatavuuteen ja siihen asumisen hintaan. Asuminen on liian kallista tänä päivänä, ja sitä pitäisi nimenomaan alentaa eikä tehdä tällaisia uudistuksia. Samoin myös ministeri hyvin tietää, mikä merkitys on riittävällä, kohtuuhintaisella asuntotuotannolla esimerkiksi työllisyysasioihin, jotta saadaan työvoimaa.

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri vastaa, 5 minuuttia, olkaa hyvä.

15.07 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Ensin tästä isosta talouden kuvasta: Edustaja Aalto otti tämän rakenteellisen alijäämän esille. Itse asiassa vuodesta 18 vuoteen 19 rakenteellinen alijäämä pienenee miinus 1,1 prosentista miinus 0,8:aan. Suunta on sinänsä oikea, ja julkinen talous on itsessään lähes tasapainossa, budjettitalous ei ole.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

Ja nyt palaan edelleen näihin työllisyyskysymyksiin ja niihin keinoihin. Siis ajatelkaa, että meillä on oikeasti tilanne, että meillä on kymmeniätuhansia avoimia työpaikkoja tällä hetkellä, eli meillä on siis työvoiman liikkuvuus-, kohtaanto- ja osaamisongelma ja voi olla myöskin kannustavuusongelma. Eli näihin asioihin täytyy entistä määrätietoisemmin puuttua. Jos, kuten kuvasin, Kainuuseen on syntymässä seuraavien vuosien aikana, jos investoinnit etenevät, yli 4 000 yksityisen sektorin työpaikkaa, niin me tiedämme jo nyt, että se vaatii poikkeustoimia, että me saamme nämä yksityissektorin työpaikat täytettyä eli huolehdittua, että investoinnit lähtevät liikkeelle.

Investoinnit taas tarvitsevat liikkeelle lähteäkseen vakaan toimintaympäristön. Se tarkoittaa työntekoon, yrittämiseen, investointeihin kohdistuvan verotuksen pitämistä kohtuullisena ja kansainvälisesti kilpailukykyisenä. Tähän aikaan eivät nyt sovi yrittämiseen ja työntekoon, pääomiin, investointeihin kohdistuvat veronkorotukset. Osaavan työvoiman saanti on kaikki kaikessa. Onneksi yhteiskunnassa puhutaan hyvin laajasti jatkuvan oppimisen kehittämisestä, jotta jokainen työssä oleva tai työtön tai nuori voi jatkuvasti ylläpitää taitojaan ja työmarkkinakelpoisuuttaan. Tämä on asia, josta meidän pitää huolehtia, koska teknologia muuttaa meidän työelämän luonnetta koko ajan. Meidän täytyy tehdä työn vastaanottamiseen kannustava sosiaaliturvajärjestelmä uudistus, ja meidän täytyy tehdä työelämäuudistuksia, kuten meidän kaikkien toivoma perhevapaauudistus, mutta me tarvitsemme myöskin työvoiman liikkumiseen liikkumisvälineitä, ja me tarvitsemme niitä asuntoja. Siksi minä nyt sanon, arvon sosiaalidemokraatit ja vasemmistoliitto, että minusta teidän kannattaisi nyt myöntää, että teidän logiikkanne petti tässä. [Pia Viitanen: Koko eduskunnalta!] Me saamme kymmenille- ja kymmenilletuhansille uusille asunnoille rakentamiskelpoista maata, kun ne ovat hyvien raideyhteyksien, nopeiden raideyhteyksien matkalla, ja tämä on itse asiassa [Antti Lindtman: Miksi vuokralaisten pitää maksaa?] uusi versio MAL-sopimuksista, koska tähän yhdistyy nyt se, että kaupunkien kanssa rakennetaan tämmöiset hankeyhtiöt. Käytännössä kaupungit voivat siirtää apportina uusia maa-alueita, jotka tämän nopean ratayhteyden varrelle tulevat, tähän yhtiöön, ja niiden maiden arvonnousua, kun niistä tulee rakentamiskelpoista, käytetään näiden raideyhteyksien rahoittamiseen, pääomittamiseen, ja silloin me saamme ARAlle ja niille yhteisöille, jotka rakentavat kohtuuhintaista asuntotuotantoa, kelvollista tonttimaata ja ihmiset pystyvät liikkumaan työpaikoille laajemmalla työssäkäyntialueella. Tämä on siis kerta kaikkiaan hyvä, ja tämä on minusta täysin ARAn tavoitteiden mukaista.

Myöntäkää nyt, että te ette olleet oikein tätä ymmärtäneet ja nyt tuli tussaus tästä teidän poliittisesta manööveristänne. [Välihuutoja vasemmalta] Te olette kertakaikkisen väärässä, ja kaikki tämä tehdään vielä valtion sataprosenttisesti omistamien yhtiöiden puitteissa yhdessä meidän kaupunkiemme kanssa, Tampereen kanssa. Tampereen kaupunki on sitoutunut täysin tähän. Tämä on upea hanke, kerta kaikkiaan tämä on upea hanke. [Silvia Modig: No nyt ei usko itsekään!] — Kyllä uskon, kyllä uskon, minä olen innostunut tästä. [Naurua] Me ratkaisemme kansallisesti meidän ihmisten liikkumisen, tavaroiden liikkumisen ilmastomuutoksen torjuntaa edistävällä tavalla. Tämä on aivan upea juttu. Me luomme pysyväille kasvulle koko Suomeen tässä mahdollisuuksia, ja mikä hienointa: kun me pystymme tekemään nämä isot investoinnit näin rahoittaen, niin meillä riittää budjettirahoitusta perusväylänpitoon, korjausvelan purkamiseen ja maakunnallisiin investointihankkeisiin. Kerta kaikkiaan loistava juttu tämä kokonaisuudessaan.

Sitten edustaja Kiuru, Pauli kysyi näistä nettipoliiseista. Ensinnäkin tämä on nyt myös kehyksissä, eli tämä ei ole kertaluonteinen meno. Ja huoleen siitä, mistä me saamme nämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

poliisit, on ikään kuin vastattu ennakolta, koska jo vuonna 15, silloin kun toimin sisäministerinä, hyvin, nostettiin niin sanotusti tappiin, 400:aan, Tampereen Poliisiammattikorkeakoulun sisäänottomäärä. Sen jälkeen ovat ministerit Risikko ja Mykkänen pitäneet yllä tätä täyttä koulutusmäärää. Se on mahdollistanut sen, että meillä on ollut, mistä palkata. Viime vuonna poliisien määrä ensimmäisen kerran vuosiin jopa hieman nousi. Tämä on ollut ennakoa, järkevää politiikkaa, ja nyt pitää vain pitää jatkossa huolta siitä, että meillä riittää niitä verorahoja, jotta me voimme palkata näitä poliiseja, niitä nuoria sieltä valmistuvia, ja sitä kautta huolehtia tästäkin osasta kansalaisten turvallisuutta.

Puhemies Paula Risikko: Sitten mennään joksikin aikaa puhujalistalle.

15.13 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Käsittelyssä on siis vuoden 2019 lisätalousarvio. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan edustajana ja jäsenenä otan kantaa tähän sosiaali- ja terveydenhuollon osioon.

Arvoisa puhemies! Tämä on hallituksen joutsenlaulu. Paitsi joutsenlaulu hallitukselle, siinä laulussa kuuluu myös vanhusten ja ikääntyneiden ääni — vihdoinkin. On harmillista, että ministerit, hallitus, eivät ehkä muista tai tiedä, miksi me olemme tässä tilanteessa, ja nyt olisi syytä pohtia sitä. Hallitus antaa ensiapua vanhustenhoitoon mutta ei ratkaisua. [Sinuhe Wallinheimo: Eivät antaneet perussuomalaisetkaan!] Parsitaan, pelastetaan, mitä on pelastettavissa. Ensiapua, vaan ei ratkaisua, ja tämä on äärettömän murheellista.

Mistä kaikki on saanut alkunsa, että meillä täytyy olla tällainen valvonta ja meidän täytyy kohdistaa valvontaan lisää resursseja? Miksi me emme voi luottaa siihen, että vanhustenhoito toimii tänä päivänä Suomessa? Mikä on se syy — olemmeko täällä pohtineet sitä asiaa? Minäpä kerron teille, mikä on se syy.

Vuonna 1998 Suomessa julkaistiin ensimmäinen vanhusten, ikäihmisten palvelujen laatusuositus, missä määriteltiin hoitajamitoitus. Vuonna 2001 tuli taas laatusuositus, ja siinä hoitajamitoitus oli 0,8. Se oli äärettömän korkea ja hyvä mitoitus. Vuonna 2008 oli myös laatusuositus. Aavistuksen verran sitä uusittiin, ja siellä myös mitoitus oli 0,7—0,8. Vuonna 2013 se mitoitus pudotettiin 0,8:sta 0,5:een, ja tämä on se taitekohta, missä suomalainen vanhustenhoidon tila on mennyt alaspäin. Mistä minä sen tiedän? Tiedän sen siitä, että vuonna 2008 olin itse siellä vanhustenhoidon kentällä, ja se laatusuositus oli minulla kädessäni. Se oli vahva asiakirja ja paperi, ja sen varjolla luottamusmiehenä minä pystyin lähtemään neuvottelemaan lisää henkilöstöä työyksikköni. Pystyin näyttämään asiakirjan ja sanomaan, että ministeriöstä on suositus, siinä on tällainen mitoitus ja me tarvitsemme sen mitoituksen tänne, ja uskokaa tai älkää, mutta me saimme lisää henkilöstöä. Eli se oli äärettömän tärkeä asiakirja. Vuonna 2013 mitoitus pudotettiin 0,5:een, ja sen jälkeen olemme saaneet niittää sitä, mitä olemme kylväneet. Kun kissa on poissa, hiiret ovat pöydällä.

Arvoisa puhemies! 2017 julkaistiin taas uusi laatusuositus, ja se vasta olikin pohjanoteeraus, sillä siellä myös hoitajamitoitukseen lasketut henkilöt katsottiin ja käytiin läpi uudelleen. Eli ryhdyttiin puhumaan välittömästä asiakastyöstä ja asiakasajasta ja siitä, ketkä kaikki siihen hoitajamitoitukseen laskettiin, ja silloinhan muun muassa kotiavustajat, kodinhoitajat, viriketoiminnan ohjaajat, muut vastaavat asiakkaan sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitoon osallistuvat ammattilaiset, toimintayksiköiden vastuuhenkilöt ynnä muut laskettiin hoitajamitoitukseen, jopa ne, jotka eivät olleet yksikössä sillä hetkellä paikalla, vaikka käymässä kaupassa asiakkaan kanssa. Eihän silloin voi olla mitoituksessa, jos ei ole siellä työyksikössä. Eli tämä on se ongelma, mistä kaikki on saanut alkunsa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

Olen sitä mieltä, että vanhusten hoitajamitoitus on saatava lakiin. Sen tulee olla 0,7, eli meidän tulee palata sinne vuoden 2008 aikaan, siihen, kun informatiivisilla ohjauksilla kykenimme ylläpitämään hyvää vanhustenhoitoa. Hoitajamitoitus on ehdottomasti sidottava lakiin. Välitön asiakasaika ja -työ on täysin veteen piirretty viiva tällä hetkellä laatusuosituksessa. Ei kukaan tiedä, mitä se tarkoittaa.

Me olemme täällä eduskunnassa hyväksyneet vanhuslain, mutta sitä vanhuslakia ei ole juurikaan vartioitu. Siellähän on 20 §, joka edellyttää, että toimintayksikössä on oltava henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävä rakenne vastaavat toimintayksikön palveluja saavien iäkkäiden henkilöiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palvelun tarvetta ja joka turvaa heille laadukkaat palvelut. Meillä on tällainen kirjaus, mutta eihän tätä kirjausta ole noudatettu. Missä se on ollut havaittavissa, on esimerkiksi saattohoidon kanssa. Oikeusasiamies totesi omassa kertomuksessaan jo taannoin, että saattohoidon aika on sitä aikaa vanhustenhoivassa, että resursseja ei ole riittävästi. Tämä vanhuslain pykälä edellyttää kylläkin toimijoita lisäämään henkilöstöä silloin, kun on erityisiä tilanteita työyksikössä.

Arvoisa rouva puhemies! Pidän äärettömän tärkeänä, että tuleva eduskunta, keitä täällä ikinä sitten onkaan, ne, jotka istuvat hallituksessa, päättävät ja tekevät sen, että me saamme hoitajamitoituksen lakiin, sillä se on ensimmäinen askel siihen, että vanhustenhoidon tilaa saamme parannettua. Jos me annamme markkinatalouden viedä vanhustenhoitoa, kasvottomien sijoittajien saapua ylläpitämään ja tienaamaan, tekemään bisnestä suomalaisilla vanhuksilla, niin se on aivan käsittämätöntä.

Arvoisa puhemies! Muutoin olen erittäin tyytyväinen tässä budjetissa esitettyyn resursiin muun muassa seksuaalirikollisuuden ennaltaehkäisyyn. Olen tehnyt kaksi lakialoitetta vuosina 2012, 2015 liittyen minimituomioiden koventamiseen koskien lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia. On hyvä, että teemme kaiken voitavamme. 2014 tein lakialoitteen: hoitajamitoitus lakiin, 0,7. Silloin se ei juurikaan saanut ilmaa siipiensä alle, mutta toivon, että viime aikojen, viime viikkojen esimerkit ja keskustelut saavat aikaan sen, että voimme tuonkin asian laittaa kuntoon.

15.19 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Keskityn omassa puheenvuorossani lisätalousarvion menopuoleen ja siinä erityisesti seksuaalirikollisuuteen ja turvallisuuteen liittyviin kysymyksiin.

Lisätalousarviossa on lukuisia sinällään myönteisiä menolisäyksiä. Laitoshoidon neuvoja- ja valvontaresurssien lisäystarve on ilmeinen varmasti meille jokaiselle. Seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön tutkinta ja oikeusprosessin muuttaminen hivenen uhriystävällisemmäksi on myös ehdottomasti positiivinen asia. Edelleen koulutus- ja valistuspanostukset turvapaikanhakijoille, nuorille ja nuorten kanssa työskenteleville liittyen seksuaalirikoksiin ovat tervetulleita.

Kuitenkin talousarviosta puuttuvat toimet, jotka olisivat ehkä kaikkein akuuteimpia suhteissa siihen keskusteluun, jota viime viikkoina me olemme käyneet seksuaalirikoksista ja jota olisi pitänyt käydä mutta josta vaiettiin aikaisempina viikkoina, kuukausina ja vuosina.

Ensinnäkään lisätalousarviossa ei ole yhtään tointa, yhtään suunnitelmaa tai yhtään euroa sellaiseen valistukseen, joka olisi suunnattu kantasuomalaisille seksuaalirikosten tekijöille, vaikka on ilman muuta selvää, ja useista tutkimuksista löytyy viitteitä siihen, että homma ei ole hanskassa ja paljon epäselvyyttä ja valistuksen tarvetta löytyy myös kantasuomalaisten keskuudesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

Ennen kaikkea puuttuu se, että olisi tunnistettu meidän seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön ehkä häpeällisin ongelma tässä yhteiskunnassa, nimittäin se, että Suomi, yksi maailman rikkaimmista valtioista, ei pysty takaamaan edes oikea-aikaista kriisiapua edes sellaisille seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön uhreille, jotka ovat ala-ikäisiä. Esimerkiksi meillä Tampereella kaikki kriisiapu- ja terapiapalvelut sekä aikuisille että lapsille ovat tukossa ja jopa kriisiapuun jonotetaan, jopa lapset jonottavat. Minä en voi ymmärtää sitä, että tällaisessa maassa lapset eivät saa apua silloin, kun he joutuvat vakavan väkivaltarikoksen uhriksi. Minä en voi ymmärtää sitä. Jos ylipäätään johonkin rahaa riittää, niin eikö nyt se olisi ihan siellä prioriteettilistan kärjessä?

No, me poliitikot saamme usein kuulla sitä, kuinka hyvä esitys, mutta siitä puuttuu tämä ja tuo ja tuo tärkeä asia. Minä olen itsekin saanut kuulla tällaista kritiikkiä vaikka missä yhteyksissä jo vuosien ajan. Se on tyhmää kritiikkiä, koska maailmassa on aina parannettavia asioita ja mikään esitys ei ole täydellinen. Syy siihen, minkä takia minä kuitenkin poiketen omista tavoistani, esitän tämän kritiikin tässä lisätalousarviossa, on se, että minun nähdäkseni kysymys ei ole vain siitä, että nyt mennään pienin askelin, tehdään edes se, mitä nyt voidaan tehdä, vaan kysymys on perustavanlaatuisesta ilmiön väärinymmärryksestä ja taustalla siinä on se, että aitoa tahtotilaa ja kiinnostusta seksuaalirikosten kitkemiseen ja korjaamiseen tässä yhteiskunnassa, tai tässä hallituksessa, ei löydy.

Se toimenpidepaperi, johon tämä lisätalousarvio perustuu, on enemmän vaalityötä ja reagointia kaikkein räikeimpiin lööppeihin kuin rehellinen yritys vastata kiistatta äärimmäisen vaikeaan ongelmaan. Se on enemmän hetkellistä paikkaamista, vähänkin, edes etäisesti asiaan liittyvien, jo käynnissä olevien prosessien yhteen keräämistä kuin yritys ymmärtää, mistä seksuaalisessa väkivallassa ja hyväksikäytössä todellisuudessa on kysymys ja mitkä ovat ne keinot, joilla tätä ilmiötä meidän yhteiskunnassa pystyttäisiin hillitsemään ja sen uhreiksi joutuneita ihmisiä auttamaan.

Minä toivon, että seuraava hallitus on tämän asian kanssa enemmän hereillä ja viisaampi. Seksuaalinen väkivalta ja hyväksikäyttö on hirvittävän vaikea kysymys. Sen hahmottaminen edellyttää vaikeiden korrelaatiosuhteiden ymmärrystä, edellyttää opiskelua ja perehtymistä erilaisiin samanaikaisesti tapahtuviin ilmiöihin ja edellyttää luottamusta sellaisiin pehmeisiin toimintatapoihin ja toimenpiteisiin, jotka eivät välttämättä näy kovin nopeasti. Se kaikki ei käy hetkessä. Sitä ei koota kriisipäivystyksellä lehdistötiedotetta varten, vaan se vaatii perusteellista paneutumista ja asian vakavasti ottamista. Siihen suomalainen yhteiskunta, tai ainakaan suomalainen politiikka, ei näytä ihan vielä olevan valmis.

15.25 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ehkä alkuun totean, että sinänsä on tarpeellista ja hyvä ja välttämätöntä, että nyt tässä lisätään jonkin verran näitä valvonnan resursseja niin vammaisten kuin vanhusten palveluihin sekä varhaiskasvatuksen osalta, mutta kyllä minä yhdyin tässä nyt varsin paljon siihen, mitä edustaja Harakka tuossa vertauskuvallisesti sanoi, että tämä on nyt se sinitarralla paikkaus, valitettavasti.

Me kaikki tiedämme, että meillä on hurjia ongelmia esimerkiksi vanhustenhoivassa, ja nämä julkisuudessaakin olleet aika traagiset tapaukset ovat paljastaneet sen, että tällä menolla emme voi jatkaa. Me tulemme tarvitsemaan lisää resursseja siihen, että me voimme pitää huolta siitä, että meidän ikäihmiset saavat ansaitusti arvokkaan hoivan ja kaikki hoivaa tarvitsevat sitä saavat meidän sivistisyhteiskunnassamme. Se tulee edellyttämään lisää voimavaroja, varmasti lisää voimavaroja esimerkiksi vanhusten kotihoitoon ja parempia mahdollisuuksia palveluasumiseen. Sitten tietenkin on täysin välttämätön se täällä pal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

jon puhuttu asia: hoitajamitoituksen kirjoittaminen lakiin. Me olemme nyt nähneet, että suositukset eivät toimi. Kun niistä ei ole tullut toivottuja tuloksia, niin silloin täytyy ryhtyä toimeen ja pistää lakiin.

On myönteistä, puhemies, että kaikki muut puolueet paitsi kokoomus ovat sitoutuneet tähän hoitajamitoituksen saattamiseen lakiin. Tähän mennessä kokoomuksen julkisista kannoista, loppujen lopuksi vieläkö, oikeastaan ei ole erkkikään ottanut selvää, ja tulkitseen tämän sekavuuden, jossa puhutaan välillä, että kannatamme kyllä mitoitusta, mutta emme numeerista sellaista, ja milloin mitäkin, niin, että tämä johtuu siitä, että tosiasiaassa kokoomus on tätä lakiin kirjaamista aiemmin vastustanut, vastustaa sitä nyt ja tulee vastustamaan myös tulevaisuudessa. Mutta siksipä onkin hyvin tärkeää, että me muut olemme tähän sitoutuneet, ja mielestäni olisi tärkeää myös vaalien alla käydä tämä arvokeskustelu, että tähän me voimavaroja tarvitsemme ja ketkä siihen sitten ovat valmiit niitä pistämään.

On myös hyvä, että tässä on näitä tiettyjä, useitakin, toimia lapsiin ja nuoriin kohdistuvien seksuaalirikosten torjuntaan sekä maahanmuuttoon liittyviin turvallisuustekijöihin. Tietenkin tässä yhteydessä muistelen sitä, että oli tärkeää, että eduskuntaryhmät yhteisesti tähän tarttuivat ja vaativat esimerkiksi juuri näitä lisätalousarviossa annettavia toimia. Siinä meidän eduskuntaryhmämme puheenjohtaja, edustaja Lindtman, esitti juuri sitä, että kutsutaan kerta kaikkiaan ryhmät koolle ja sitoudutaan näihin tavoitteisiin. Se on tärkeää.

Sitten, mitä tulee aikaisempaan keskusteluun tästä Asuntorahaston ryöstöstä, on selvää, että maankäytön, asumisen ja liikenteen pitää kytkeytyä yhteen, ja kautta aikain jo useampina vuosina näitä MAL-sopimuksia on siis toteutettu kuntien ja valtion välillä ihan erinomaisinkin tuloksin. Kaikki tuntuvat olevat niihin tyytyväisiä, ja myös eduskunta on edellyttänyt omissa kannanotoissaan, että näitä tulee jatkaa ja päinvastoin vielä viedä kehittyneempään suuntaan. Mutta se on täysin eri asia kuin se, että hallitus nyt huolimatta siitä, että ministeri Orpo näki tässä kaiken suorastaan melkein pä fantastisena, tulee toimimaan niin, että Valtion asuntorahastoa aletaan tyhjentää ilman, että sillä on suoranaista kytkyä asumiseen, ja niin, että se käytännössä katsoen tapahtuu niin, että valtio menettää tuloja ja sitten yleiskatteeksi sinne budjettiin otetaan käytännössä näitä Valtion asuntorahaston ja Huoltovarmuuskeskuksen rahoja, jotta saadaan tätä kautta näyttämään ikään kuin toisensaisilla nämä lukemat, ja se ei ole mielestäni oikein.

Hyvät ystävät, eduskunta teki juuri hyvin tärkeän linjauksen. Lokakuun lopulla, 24. päivänä, tässä salissa asiasta keskusteltiin ja päätettiin. Siinä koko eduskunta edellytti sitä, että Valtion asuntorahaston varoja on jatkossakin käytettävä siihen, että me saamme ihmisille kohtuuhintaisia koteja. Tässä on siinäkin mielessä merkittävä linjanveto kyseessä, että olen seurannut aika tarkkaan tätä keskustelua jo useita vuosia ja aina sieltä täältä putkahtelee tietynlaisia intohimoja saattaa lopulta Valtion asuntorahasto budjetin yleiskatteeksi ja todeta, että täten näkemiin koko rahastolle, ja ajatella, että kyllähän ne markkinavoimat esimerkiksi tämän kohtuuhintaisen asumisen hoitavat. Mutta näin olemme nähneet, että eivät hoida. Me tarvitsemme kohtuuhintaisia koteja. Me tarvitsemme valtion tukea niiden rakentamiseen. Me tarvitsemme valtion tukea esimerkiksi kotien peruskorjauksiin ja moneen muuhun. Siksi oli tärkeää, että eduskunta yksimielisesti edellytti, että näitä rahoja on käytettävä nimenomaan asukkaiden hyväksi. Näitä on kerätty pieni- ja keskituloisilta ihmisiltä aravalainojen lyhennysten ja korkojen kautta, ja siten jo kautta aikain on ollut perinne, että näitä rahoja sitten myös käytetään näiden ihmisten, pieni- ja keskituloisten ihmisten, vuokralaisten asumismenojen hillintään ja kotien tarjoamiseen. Siksi tässä on kysymys

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

isosta asiasta, jos nyt pikku hiljaa lähdetään hivuttamaan tätä asiaa toiseen suuntaan täysin päinvastoin kuin eduskunta on edellyttänyt.

Siksi, puhemies, olen tämän ryöstön suhteen ajatellut, että on kummallista, että hallitus viime töikseen nyt sitten päättää lähteä tällaiselle asuntorahaston ryöstöretkelle vastoin eduskunnan tahtoa, ja koska näin on, olen ajatellut niin, että eduskunta tuskin välttämättä hyväksyy tätä siirtoa juuri siksi, että tämä on niin vastoin tätä yksimielistä, lokakuussa otettua linjaa. Ja haluan vielä toistaa sen, minkä sanoin jo aiemmin, että eikö se kuitenkin niin, puhemies, ole, että hallituksen tulisi nauttia eduskunnan luottamusta eikä toisinpäin, niin kuin nyt näyttää ajatus kulkevan.

15.32 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kolme teemaa: sinitarra, alijäämä ja Tukholman syndrooma. Täällä on puhuttu laajoin kaarin suurista asioista, mutta muistetaan, että lisäbudjetti on tehty aika pienistä aineksista. Kuten valtiovarainministeriö tunnustaa, syy tähän lisäbudjettiin ovat julkisuudessa ilmenneet epäkohdat vanhustenhoidossa sekä huoli seksuaalirikoksista. Nämä lööppien pakottamat satsaukset ovat vääjäämättä symbolisia, ja niillä ei ole tarkoitukseen oikaista itse ongelmaa vaan osoittaa, että jotakin tehdään. Siksi sanon, että ongelmia hoidetaan sinitarralla.

Vanhustenhoidon tragediaan on luvassa 720 000 euron valvontaraha. Se on budjetin loppusummaan nähden puolitoista prosentin tuhannesosaa. No, sehän ei todellakaan auta vanhustenhoidon vakaviin ongelmiin, jotka eivät valtiovarainministeri Orvon mukaan ole vastuullista markkinataloutta. Mutta voitontavoittelu ei itsestään ilman muuta olekaan vastuullista, jollei sitä valvota ja jollei sille aseteta ehtoja, ja on selvää, että hoivassa ja terveydenhoidossa tämä on välttämätöntä.

Valtiovarainministeri tunnusti, että kolmen vuoden kasvun jälkeenkin tehdään alijäämäinen budjetti. Nytkin hallitus ottaa lisää velkaa yli 200 miljoonaa euroa. Velkamäärä tämän hallituksen aikana kasvaa ennätykseen. Tässä luulisi, että on syytä katsoa peiliin. On alennettu järeäpäisesti veroja, mikä tässä suhdanteessa on täysin väärä suunta. On alennettu veroja varakkailta suomalaisilta, miljoonaperijöiltä, monopoliyrittäjiltä. On puhkottu veropohjaa metsälahjavähennyksillä ja muilla härpäkkeillä. Valtiontalouden tarkastusviraston puolueettoman raportin mukaan — jota muuten käsitellään myöhemmin tänä iltana — hallitus on itse asettamistaan talouspolitiikan tavoitteista saavuttanut yhdeksästä kuusi. Se on ihan hyvä tulos: kuusi yhdeksästä. Mutta ei tässä nyt ehkä henkseleitä kannattaisi paukutella — kuten tässä salissa tapana näyttää olevan — kun suhdanteetkin ovat olleet varsin suotuisat. Kolme tavoitetta jäi saavuttamatta, ikävä kyllä varsin keskeisiä: kestävyysvaje ei supistu juurikaan, rakenteellinen alijäämä eli juuri suhdanteista riippumaton julkisen talouden tilan kuvaaja ei korjaannu, ja kolmanneksi velan määrä tosiaan nousee hallituskauden jälkeenkin, kuten on noussut tähänkin asti. Nyt kun edessä on hidastuva kasvu, tuulisempi tulevaisuus ja maailmanlaajuista epävarmuutta, syödään seuraavan hallituksen kuormasta ottamalla lisää velkaa.

Tältä osin onkin kyseenalaista, että tämä hallitus haluaa sitoa seuraajansa kädet myös raidehankkeiden rahoittamisessa, ja tässä hallituksen sisäinen kähinä heijastuu myös lisäbudjettiin. Ministeri Orpon ministeriön, valtiovarainministeriön, johtama työryhmä jätti mietintönsä ”Väylä tulevaan” joulukuun 20. päivä viime vuonna, ja siinä pääteltiin aivan oikein, että tulevan hallituksen on syytä rakentaa rahoitusmalli ja harkita pääomitus omien strategisten valintojensa mukaan. Liikenneministeriö ohitti tämän työryhmän raportin — kyseessä oli ministeri Bernerin ohari. Valtiovarainministeriöhän halusi varmistaa, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

valtio voi käydä tiukkoja neuvotteluja kuntien ja muiden edunsaajien kanssa ja huolehtia valtion neuvotteluasemasta, mutta Berner nyt tässä päihitti Orpon. Pääministeri Sipilä oikein korosti, että Bernerin täytyy viedä tämä hanke loppuun samaan aikaan, kun siirtyy ruotsalaisen pankin ja Wallenbergin sijoitusimperiumin palvelukseen. No, siksi olikin oikein sydäntäsärkevää kuulla, kuinka ministeri Orpo itse intoili tästä Bernerin mallista. Jos se oli niin erinomainen, niin miksei valtiovarainministeriö itse esittänyt tätä samaa vain kaksi kuukautta sitten? Tässähän näyttää käyneen niin, että ministeri Orpoon on iskenyt Tukholman syndrooma. Hän samastuu voimakkaasti niihin, jotka ovat pakottaneet hänet mukaan sananmukaisesti liikkuvaan junaan. On totta, että kaikki kannattavat nopeita raiteita, mutta kun tämä hallitus ei kuitenkaan neljän vuoden aikana ole saanut yhtään lapiota maahan, niin olisiko kohtuullista, että seuraava hallitus saisi päättää omaan työhönsä omat työkalut? Se ei liene liikaa vaadittu.

Lopuksi sinitarrasta vielä Sitraan, arvoisa puhemies: Voi sitä huutoa ja mekkalaa, jota tässä vuosien varrella on kuultu, kun SDP on esittänyt pientä osaa Sitran 800 miljoonan euron pääomasta tuloutettavaksi yliopistojen, Suomen Akatemian tai miksei sitten väyläyhtiön pääomaksi. Asiantuntijat — esimerkiksi viime viikolla Helsingin Sanomissa — ovat todenneet, että kun Sitralla on isompi tase kuin monella pörssiyhtiöllä, niin sen toiminnan laajuutta ja sisältöjä ei arvioida yhtä tiukasti kuin kymmenen kertaa pienemmillä määrärahoilla operoivien tutkimuslaitosten. Silloin on todettava, että on kyllä arvovalinta, että tästä poliitikkojen eläkekodista ei saa ottaa pientäkään osaa mutta mennään kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rahoituksen kimppuun, vuokra-asujien taskulle.

15.38 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aina ilo kuunnella edustaja Harakan verbaalista kielenkäyttöä hallituksen moittimisesta. Voihan siellä joku hyvänen jyvänenkin joukossa joskus olla.

Mitä tulee näihin ratoihin, niin vähän oudolle kuulostaa — tarkoittaako se sitä, että SDP sitten vastustaa sitä, että meillä kehitetään sekä länteen, pohjoiseen että itään olevia rata-yhteyksiä, kuten omassa puheenvuorossanne tuossa moititte, että nykyinen hallitus ei olisi saanut edistää näitä ja lähteä viemään näitä eteenpäin? [Välihuutoja — vastauspuheenvuoropyyntöjä] Näyttää olevan hyvin usein käytännössä myös niin, että edelliset hallitukset sitovat varsin voimakkaasti myös investointimäärärahoja tuonne infrapuolen politiikkaan, mutta toistaiseksi sitä ei ole vielä suuremmalti tehty tämän hallituksen toimesta, joka sinänsä on panostanut tämän vaalikauden aikana ihan ennätysmäärän myös korjausvelan poistamiseen. Mutta ihan olisi mielenkiintoista kuulla, vastustatteko tunnin juna Turkuun, Tampereen—Pohjanmaan väylää ja itärataa.

Puhemies Paula Risikko: Yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Harakka, sen jälkeen puhujalistalle.

15.39 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä nyt on taas kerran tällaista tahallista väärinkuulemistä, jos oikein erikseen sanon, että kaikki kannattavat nopeita raiteita. Eli tästä on olemassa poliittinen yksimielisyys, joten silloin olisi kohtuullista, että se hallitus, joka ryhtyy varsinaisesti töihin, se hallitus, jonka aikana lapiot lyödään maahan, myöskin määrää tälle työlle työkalut.

Seuraava hallitus joka tapauksessa tekee ne ratkaisut, joihin tämä hallitus ei kyennyt. Ei tämä hallitus ole kyennyt tekemään sitä valintaa, mikä rata ja milloin tulee valmiiksi. Sen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

sijaan tämä hallitus on kyennyt keskenään riitautumaan siitä, missä järjestyksessä pitäisi toimia. Valtiovarainministeriöllä on oma käsitys, jonka liikenneministeriö oharillaan ohitti. Valtiovarainministeriö oli sitä miltä, että valtion neuvotteluasema olisi turvattava niin, että seuraava hallitus käy tiukat neuvottelut ja itse päättää sen työn, liikenneministeri halusi kiilata tästä ohi ja siinä onnistuikin, ja siksi tämä ministeri Orpon osoittama Tukholman syndrooma olikin niin sydäntä liikuttava. [Markku Rossi: Se on teidän näkemys!]

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten mennään puhujalistalle.

15.40 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Oikein hyvä, että lisätalousarvion kautta tulee lisärahoitusta vanhusten ja vammaisten hoidon valvontaan. On kuitenkin surullista, että valvonnan ongelmiin puututaan vasta nyt näiden julkisten kohujen jälkeen.

Olen itse tehnyt viimeisen kahden vuoden aikana hallitukselle useita kirjallisia kysymyksiä, joissa olen esimerkiksi hoitajajärjestöiltä saamieni hälyttävien viestien ja tietojen johdosta kysynyt, miten hallitus aikoo parantaa ikäihmisten hoidon laatua ja puuttua siellä oleviin epäkohtiin, muun muassa haamuhoitajiin. Eli näistä asioista ovat hoitajajärjestöt puhuneet jo ainakin kaksi vuotta.

Olen tuonut esille myös valvonnan puutteet ja kertonut myös aluehallintoviranomaisten viestin siitä, etteivät he ennäätä tehdä valvontatyötään edes tyydyttävästi. Mutta ministerin vastaus on aina ollut samansuuntainen: Vastauksessa on ensin kehuttu hallituksen hyviä hankkeita ja samalla on kerrottu, että keskimäärin ollaan parempaan suuntaan menossa. Epäkohtia korjataan omavalvontaa ja omavalvontasuunnitelmia kehittämällä. Ja jos jotain ongelmia on, niin sote-uudistus kyllä korjaa loputkin ongelmat. Yleistäen voidaan sanoa, että se vastaus näihin kirjallisiin kysymyksiin on aina ollut tämän saman kaavan mukainen.

Vanhusten ja vammaisten hoito kaipaa nyt paljon suurempia korjauksia eli muun muassa ne lakiin kirjatut hoitamitoitukset. Mutta toki olen iloinen näistä pienistä lisäyksistä valvontaan. Olisin kuitenkin toivonut, että hallituksella olisi jo aiemmin ollut korvat kuulla tämän asian vakavuus, sillä kerrottu kyllä on monellakin suulla ja monelta taholta. Nyt julkisen paineen seurauksena hallitus esittää hyviä mutta täysin riittämättömiä määräraha-korjauksia vanhusten- ja vammaispalveluiden sekä varhaiskasvatuksen valvontaan.

Kiitän siitä, että hallitus on päättänyt tehostaa myös varhaiskasvatuksen valvontaa, sillä mitä ilmeisemmin sielläkin on mitoituksissa ja toiminnan laadussa puutteita, erityisesti yksityisten firmojen kohdalla.

Kyllä nämä viimeaikaiset kohut ovat osoittaneet, että voitontavoittelu ikäihmisten hoidossa ja hoidossa ja varhaiskasvatuksessa on aina huono asetelma, sillä se niin helposti johdattaa epäeettiseen toimintaan.

Puhemies Paula Risikko: Yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Heikkinen, sen jälkeen puhujalistalle.

15.43 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että valvontaan on lisää rahaa, mutta koen kyllä vahvasti, että vaikka meillä kuinka paljon valvontaa olisi, niin se ei ole hyvän hoidon tae. Se hyvä hoito rakennetaan toisilla asioilla. Ja on jotenkin ristiriitaista, että opposition puheenvuoroissa tässäkin keskustelussa vähätellään niin, että te vain tuotte aina sen sote-uudistuksen ja -hankkeen tähän esille. Sote-uudistus on keskeinen asia, johon kaikki tässä Eduskuntatalossa olevat puolueet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

ovat yrittäneet löytää ratkaisuja. Ja nimenomaan, jos te, oppositio, estätte tämän käsittelyn ja viivästyttätte tätä, niin tämä nykyinen tilanne jatkuu kentillä. Isot yritykset vievät yhä suuremman osan vanhusten ja vammaisten hoivasta. Tällä hetkellä yrityksillä on jo puolet palvelutuotannosta. Sote-uudistus tarvitaan, maakunnalla on aivan erilaiset keinot, miten-
kä se hankkii vanhuspalveluita. Siellä jää kilpailutus historiaan, siellä jäävät kokonaisulkoistukset historiaan. Jos me haluamme vanhusten hyvää hoitoa ja vammaisille paremman tilanteen, silloin kannattaa äänestää sote-uudistuksen puolesta.

Puhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistalle. Muistutan, että 2 tuntia tulee täyteen noin kello 16.10.

15.45 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Työllisyyskehitykseen on syytä olla tyytyväinen, ja haluan myös osaltani antaa siitä hallituksellekin tunnustuksen.

Mutta synkkiä pilviä on kuitenkin taivaalla, jos pohditaan taloustilanteen tulevaisuutta. Täällä on viitattu jo kestävyysvajeeseen, ja kyllähän sote-uudistusta on pidetty kaikkein merkittävimpänä rakenteellisena uudistuksena, jolla voitaisiin tähän kestävyysvajeeseen olla vaikuttamassa, ja tällä hetkellä tuo sote-uudistus täällä eduskunnassa on kyllä erittäin huolestuttavassa tilanteessa. En ole itse sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsen, joten en voi ottaa kantaa siihen, mitä täällä edellisessä puheenvuorossa edustaja totesi tästä viivästyttämisestä, mutta minun käsittääkseni viivästytykseen ovat kyllä vaikuttaneet kaikkein eniten ne poliittiset lehmänkaupat, jotka aivan tarpeettomasti tuotiin tähän sote-uudistukseen sen alkuperäisiä tarkoituksia hämärtämään. Jos siihen ei olisi tullut tätä mallia valinnanvapaudesta ja toisaalta tätä maakuntarakennemallia sellaisenaan, niin uskon, että tässä oltaisiin jo maalissa. Kyllä näyttää siltä, että merkittävin rakenteellinen uudistus jää seuraavalle vaalikaudelle, ainakin tällä hetkellä se siltä näyttää. Ja itse olen pahoillani siitä — kun olen yrittänyt ja olen halunnut hyvin rakentavasti tähän suhtautua — että hallitus ei ole vielä-
kään korjannut niitä pahimpia ongelmia tässä sote-uudistusesityksessään.

No, tästä vanhuspalveluiden ja varhaiskasvatuksen valvonnan tehostamisestakin on syytä antaa hallitukselle kiitos. Nämä ovat todella tervetulleita toimenpiteitä, mutta kyllä vielä tärkeämpää — aivan niin kuin edustaja Heikkinenkin täällä totesi — on saada se varsinaisen hoivan ja hoidon taso ja myös riittävä henkilöstömitoitus kuntoon. Eli ei pelkällä valvonnalla kuitenkaan lisätä niitä hoitavia käsiä vanhuspalveluihin tai varhaiskasvattajia sinne päiväkoteihin. Ja en kyllä tämän sote-uudistuksen varaan pelkästään — tässä muodossa, joka tällä hetkellä täällä on — tätä vanhuspalveluiden tason parantamista laskisi. Kyllä siinä tarvitaan ihan konkreettisesti se, että [Puhemies koputtaa] siirrytään suosituksista lakisäätöihin henkilöstömitoituksiin.

15.48 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Meidän työllisyystilanne on siinä tilanteessa, että tämän kauden tavoitteet on saavutettu ja tammikuun työllisyysasteen trendi oli jopa 72,6 prosenttia. Työllisten määrä on lisääntynyt siis tämän hallituskauden aikana noin 140 000 työllisellä, ja se on tietenkin tärkeää siinä mielessä, että se tarkoittaa, että meidän työttömyysmenot alenevat, ja myöskin sitä, että niin monella ihmisellä on tällä hetkellä työtä ja toimeentuloa.

Mutta mitä tulee sitten tähän varsinaiseen lisätalousarvioesitykseen, se tietenkin on huomattavasti niukempi, kun eletään vaalikauden viimeisiä viikkoja, kuin yleensä lisätalousarvioesitykset. Tässä on muutamia satsauksia sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

vatuksen valvontaan, ja sitten hallitus on myöskin reagoinut Oulun tilanteeseen, ja samalla myöskin Oulun toiminnan kautta pilotoidaan erilaisia toimintamalleja.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee näihin lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten selvittämiseen ja ehkäisemiseen, niin lisätalousarviossa lastenasiainalon toimintamalli saa rahoitusta sekä Helsingissä että Oulussa. Lisätalousarvion määrärahoista vajaa 2 miljoonaa euroa on niitä toimenpiteitä ja resurssisatsauksia, joita kohdennetaan toimintaan, jolla pystytään ennaltaehkäisemään rikoksia tai muuten tukemaan lapsia, jotka ovat mahdollisesti epäillyn seksuaalirikoksen kohteena, tai jälkitoimiin.

Lastenasiainalon toimintamallin käynnistämistä tukevaan ohjaukseen ja kehittämiseen sekä käynnistämistä tukeviin avustuksiin ehdotetaan reilua 800 000:tä euroa tälle vuodelle ja Oululle muutenkin noin 500 000 euron avustusta käytettäväksi lasten ja nuorten psykososiaalisen tuen vahvistamisen pilottiprojektiin, joka tähtää alaikäisiin kohdistuvien seksuaalirikosten ehkäisemiseen. Tämä on erityisen tärkeää sen takia, että alueemme lasten ja nuorten psykiatrian puolen palvelut ovat jo kauan aikaa, yli kymmenen vuotta, laahanneet ja niitten resurssitarve on muutenkin jo laahannut liian alhaalla. Siinä mielessä on nyt sitten tärkeää, että pystytään tätä tukea vahvistamaan.

Aiemmin, jo kuun alussa, hallitus hyvinvoinnin ja terveyden ministeriryhmän osalta kohdensi Oulun ensi- ja turvakoti ry:lle ja muun muassa Vuolle Settlementti ry:lle, niin sanotulle Oulun Poikien Talolle, avustukset sekä myöskin Väestöliitolle ennaltaehkäisevään työhön.

On myöskin tärkeää, että nettipoliisitoiminta ja muutenkin poliisien toiminta saa lisäresursointia. Oulun vastaanottokeskuksen tiloja on oltu jo toista vuotta muuttamassa ulkomaalaisten säilöönottoyksikön tiloiksi, ja tässä salissa viime vuonna lainsäädäntöasioissa jo hyväksyttiin säilöönottoyksikön perustaminen Ouluun, mutta sille rahoitus on nyt sitten tässä lisätalousarviossa myönnetty, reilu 2 miljoonaa euroa. Tämä on sen takia tarpeellinen, että meidän muut säilöönottoyksiköt, joita on kaksi ja joissa paikkoja on kuitenkin ollut välttävä määrä, ovat sijainneet ja sijaitsevat edelleen Etelä-Suomessa, joten tämä Oulun säilöönottoyksikkö sitten vastaa myöskin koko Pohjois-Suomen tarpeeseen.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee sitten näihin muihin lisätalousarvion satsauksiin, täällä työvoima- ja yrityspalvelujen uusien palvelumallien pilotointiin esitetään 3 miljoonan euron siirtoa TE-toimistojen toimintamenoihin julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden määrärahasta, ja myöskin yritysten kehittämishankkeisiin ehdotetaan lisävaltuutta käytettäväksi nimenomaan työllisyysvaikutuksiltaan merkittäviin uuden teknologian investointihankkeisiin.

Tässä muutama nosto tästä lisätalousarvioesityksestä, joka kaiken kaikkiaan on, niin kuin alussa sanoin, vaalikauden hengen mukainen mutta kuitenkin reagoiva.

15.53 Silvia Modig vas: Arvoisa rouva puhemies! Pitää kyllä antaa kiitosta hyvälle asiaille tässä lisätalousarviossa. Esimerkiksi vanhustenhoivan ja varhaiskasvatuksen valvonnan lisäpanostukset: todella tervetulleita ja tärkeitä. Ja nettipoliisiresurssit: niitä on pitkään peräänkuulutettu, ja se on myös erittäin positiivinen lisäpanostus.

Mitä tähän aiemmin käytyyn keskusteluun sote-uudistuksesta tulee, niin paheksun kyllä sitä, että oppositiota syytetään viivyttelystä. Kyllä perustuslakivaliokunnassa nyt toiseen kertaan käyneen esityksen ongelmat lähtevät sieltä hallituksen omasta valmistelusta. Jos siellä olisi pystytty nämä ongelmat korjaamaan, niin ehkäpä nyt emme olisi tässä tilanteessa, joten minun mielestäni tällainen syyttely on aivan turhaa ja jopa asiatonta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

Mutta mitä tulee, arvoisa puhemies, vielä tähän Valtion asuntorahastoon, vasemmisto-liitto kannattaa raiteita, se kannattaa liikkumisen siirtämistä raiteille — niin joukkoliikenteen kuin yksityisen liikkumisen. Raiteiden on aina oltava houkutteleva vaihtoehto yksityisautoilulle. Mutta se, mitä me emme ymmärrä ja mitä me emme hyväksy, on se, että tämä uuden yhtiön pääomittaminen rahoitetaan Valtion asuntorahastosta, jonka varallisuus on kerätty pieni- ja keskituloisilta vuokra-asujilta. Tämä on se yhtälö, joka tässä herättää kysymyksiä ja johon toivon, että eduskunta työssään tuo muutoksen.

Valtion asuntorahastoa käyttää ARA, ja ARAn tehtävät ovat hyvin selviä: niillä maksetaan korkotukea, niillä maksetaan erilaisia käynnistysavustuksia, niillä maksetaan purkuakorjeja — suoraan kohtuuhintaiseen asumiseen kohdennettuja keinoja. Tämä on väärä osoite, mistä ottaa rahat uuden yhtiön pääomittamiseen, vaikka uuden yhtiön pyrkimys tai päämäärä olisi kuinka hyvä. Siihen en ota kantaa, onko tämä yhtiömalli paras mahdollinen tapa järjestää raideliikenne tai raideyhteyksiä, mutta niitä pitää kyllä vahvistaa.

Syy, minkä takia ARasta on käytetty ehkä vähemmän rahaa viime aikoina, ei ole mikään salaisuus. Korot ovat nolliissa. Korot ovat niin matalat, että eihän silloin korkotukeen sitä tukea ihan hirveästi vaadita. Mutta jos lasketaan vaikka tämänhetkinen korkotukilainojen määrä ja mietitään sitä, että korot nousevat vaikka 4 prosenttiin, mikä ei ole aivan tuulesta temmattu skenaario — monet ekonomistitkin sanovat, että se voisi olla korkein taso, mihin ne asettuvat — niin tässä tapauksessa valtion korkotukimenot tulevat kymmenkertaistumaan. Tämä on väärä kassa tyhjentää uutta yhtiötä varten.

Meidän tarkastusvaliokunta teki viime keväänä erittäin ansiokkaan mietinnön asuntopolitiikan kehittämisen kohteista. Se oli valiokunnassa yksimielinen, ja se oli täällä salissa yksimielinen. Minä toivon todella, että riippumatta nyt tästä, että hallitus toimii vastoin omaa äänestyskäyttäytymistään, me pitäisimme kiinni niistä kymmenestä lausumasta, jotka siinä yksimielisesti hyväksyttiin. Sieltä löytyvät keinot sille, että me saamme asuntotuotantoa liikkeelle, saamme nimenomaan niitä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja tuotettua enemmän, koska se nimenomaan on pääkaupunkiseudun suurin ongelma. Se on jo työllisyyden este, kun pienipalkkaisilla ei ole varaa asua täällä.

15.57 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Aivan oikein täällä kiinnitettiin huomiota siihen, mihin asioihin tämä Helsingin ja muiden kasvukeskusten asuntotuotanto on jummutunut. Kyllä se käytännössä on niin, että kunnat, joilla on kaavoitus-oikeus, haluavat hallita asuntotuotannon määrää ja asuntojen määrän kautta väestönkasvua. Se johtuu siitä, että kunnilla on velvoite huolehtia niin sanotusti subjektiivisten oikeuksien piirissä olevista asioista, käytännössä kouluista ja päiväkodeista ja tämäntapaisista. Tästä johtuu, että kunnat yleensä optimoivat väestönkasvun prosentin ja kahden väliin. Nyt tässä ratahankkeessa tulee sitten kaavoitettavaksi sopivaa maata laajemmin, ja tämä epätasapaino markkinoilla sitä kautta paranee ostajan ja vuokraajan eduksi. Minun mielestäni se on hyvä ratkaisu ja liittyy tähän asiakokonaisuuteen. Tämä todettiin täällä mainitussa tarkastusvaliokunnassa moneen kertaan.

Toinen asia, jota täällä on käsitelty, on tämä hoitokysymys:

Minulla on henkilökohtaisesti kokemusta aika pitkältä ajalta veljeni osalta ja vanhempieni osalta useilta kymmeniltä vuosilta. Vanhempieni osalta on sikäli mielenkiintoista, että samalla paikkakunnalla yksityinen kansainvälinen yritys on hoitanut isääni ja vastavasti kunnallinen omaa äitiäni. Jouduin seuraamaan tätä päivittäin ja viikoittain ja myös kunnan luottamustehtävien kautta. Se yleinen havainto, minkä näistä sain, on, että paikal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

linen henkilö, joka johtaa sitä toimintaa, on aivan ratkaisevassa asemassa ja kun hän vaihtuu, asiat menevät hyvään tai huonoon suuntaan riippuen hänen kyvykkyydestään ja halukkuudestaan kehittää tai jättää kehittämättä palvelua.

Sinänsä kun näiltä ihmisiltä vuosien saatossa kysyy, mikä täällä on hyvin tai huonosti, niin kyllä se hoitosuunnitelma, jonka lääkäri yhdessä henkilökunnan kanssa jokaisen potilaan kohdalla tekee, on ratkaiseva lähtökohta siinä, mitä asiakas tarvitsee ja mitä hänelle pyritään tekemään niitä palveluita, ovat ne sitten kaupassa käyntiä, vuoteen petaamista, pesemistä, saunassa käyntiä tai mitä milloinkin. Se hoitosuunnitelma on kaiken a ja o.

Minä jouduin tässä asiassa erään kansainvälisen, täällä moneen kertaan mainitun yrityksen kanssa niin tiukkaan tilanteeseen, että sanoin, että tämä laatu ei vastaa sitä, mistä minä ja isäni yhdessä maksamme tälle yhteisölle. Tässä yhteydessä on todettava ikäväkseni se, että kunnan vastuullinen henkilö ei uskaltanut puuttua näihin epäkohtiin, minkä johdosta niitä sitten tuli enenevässä määrin, niin että loppujen lopuksi olin jo siinä tilanteessa, että olin valmis perustamaan oman hoitokodin isäni varten. Ei siihen tarvinnut mennä, koska isä ikävä kyllä lähti tästä maailmasta pois.

Kutsuin tänne eduskuntaan jopa laatupäällikön tästä yhteisöstä, ja hän oli hyvin tietoinen omasta arvovallostaan, mutta totesin, että minä olen aika monta ISO 9000 -järjestelmää eri yrityksissä vienyt läpi ja todennut ne hyväksi, ja ehdotin hänelle, että tehkää nyt laatujärjestelmä ja alkakaa valvomaan sitä. Hän oli sitä mieltä, että meillä on niin sanottu omavalvonta ja emme tarvitse tässä asiassa ulkopuolista valvontaa. Laissa todella sanotaan, että on omavalvonta, mutta oma vakaa käsitykseni on, että laatujärjestelmän pitäisi olla ostajan vaatimus ja ostajalla myös pitäisi olla mahdollisuus katsoa, että laatujärjestelmää noudatetaan, ja poikkeamiin pitää voida puuttua myös siten, että laskuista otetaan pois ne hoitopalvelut, joita ei käytännössä ole suoritettu.

Se, että on joku hoitajamitoitus, on tietysti välttämätön suhteessa siihen asiakaskuntaan ja heidän senhetkiseen tilanteeseensa, joka on varmaan pääsääntöisesti yksilökohtaisesti aina heikentyvä pitkän ajan kuluessa, mutta 0,7 käytännössä tarkoittaa aikamoista lisäresurssia, ja jos ei sitä kohdisteta oikein, ei siitä paljon hyötyä ole. Mutta ei sitä missään tapauksessa nopeasti saada markkinoille, koska tämä puutemäärä on ehkä 5 000:sta plus miinus 1 000 hoitajaa sinne tai tänne ja heidän kouluttamisensakin vie aikaa. Nämä henkilöt, jotka ovat hoitotehtävissä, eivät voi olla keitä tahansa. Heillä pitää olla tietty peruskoulutus, minkä johdosta ulkolaiseltaan ihmiset eivät ennen kaikkea kielitaitonsa johdosta aina sovellu ainakaan heti tähän tilanteeseen.

Laatujärjestelmien vaatiminen on minun mielestäni kaiken a ja o. Käytännössä se voidaan toteuttaa niin, että jokaisen hoidettavan henkilön huoneessa on päiväkirja, johon merkitään, mitä kyseinen potilas tarvitsee, milloin tarvitsee ja kuka sen toteuttaa, ja toteuttajan kohdalla siellä on päiväys, kellonaika ja toteuttajahenkilö. Tällä lailla myös jälkeenpäin on mahdollista valvoa sitä, että asianmukainen hoito on viety loppuun, ja myös ulkopuolisten, lähinnä varmaankin omaisten kohdalla, on mahdollista katsoa, että ne rahat, jotka he ovat olleet maksamassa, ovat menneet oikealla tavalla siihen tarkoitukseen, johon ne on tarkoitettu.

16.02 Joakim Strand r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Tässä on käyty hyvää keskustelua työllisyydestä. Ollaan tosiaan päästy nyt lähes 73 prosenttiin, mikä on hieno asia. Osissa maata, pohjalaismaakunnissa, ollaan 75:ssä, ja tavoitteena on tosiaan 80 prosenttia, varmaan kaikilla vähintään 75, ensi vaalikaudella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

Mutta pyysin tämän puheenvuoron, koska olisin halunnut kiittää vielä kerran ministereitä Berner, Orpo ja Lintilä hyvästä työstä ja yhteistyöstä. Nyt on tämä viimeinen 5 miljoonaa tuohon Merenkurkun yhteyshankkeeseen. Se on hieno asia koko Suomen meri- ja energiateknologialle, ja teollisuudelle se tulee olemaan näyteikkuna.

Så ett varmt tack för ministrarna till den delen.

16.03 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tästä hallituksen lisätalousarviosta on syytä nostaa esille kolme hyvää kohtaa:

Ensinnäkin on hyvä, että lisää resursseja saadaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen valvontaan. Samaten panostukset sisäiseen turvallisuuteen erityisesti näiden seksuaalirikosten osalta ovat paikallaan. On toki myönnettävä se, että molemmissa kokonaisuuksissa näillä panostuksilla päästään vain hyvään alkuun, sillä esimerkiksi vanhus-tenhoivaan liittyvien ongelmien ratkaisemisessa tarvitaan isompi ohjelma, joka aikataulustyyt jäänne vaalien jälkeen aloittavan uuden hallituksen tehtäväksi.

Arvoisa puhemies! Oikeastaan se päätarkoitus tälle puheenvuorolle oli nostaa esille tähän lisätalousarvioon sisältyvä merkittävä uutinen suomalaiselle huippu-urheilulle. Kyse on Suomen Olympiakomitean yhteyteen suunnitellusta olympiarahastosta, johon esitetään valtion siirtävän omistamaansa osakevarallisuutta enintään 20 miljoonan euron arvosta edellyttäen, että vastaava yksityinen rahoitus on ennen luovutusta toteutunut.

Toteutuessaan rahasto on tervetullut lisä eri vaiheissa urheilijan polkua olevien tukemiseen, ja alustavien suunnitelmien mukaan rahaston tuottoa voitaisiin käyttää esimerkiksi päivittäisharjoittelun toimintaympäristöjen kehittämiseen sekä urheilijoiden sosioekonominen aseman parantamiseen. Ammattiurheilijan ura olisi tämän myötä entistä houkuttelevampi erityisesti monille pienempien yksilölajien urheilijoille. Se myös mahdollistaisi yksityisen rahoituksen paremman hyödyntämisen suomalaisen huippu-urheilun hyväksi. Rahaston myötä Suomen huippu-urheilun tukemisessa oleva takamatka kaventuisi. Kun vuonna 2016 Norja käytti huippu-urheiluun noin 19 miljoonaa euroa tai asukaskohtaisesti laskettuna 3,64 euroa, olivat vastaavat summat Suomen osalta 11,6 miljoonaa ja 2,11 euroa per asukas. Siksi hallitusta onkin paikallaan kiittää tästä hyvästä esityksestä.

16.06 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa. Itsekin haluan vielä kiittää tästä olympiarahaston perustamisen mahdollistavasta päätöksestä lisätalousarvion yhteydessä. Yhtään valtion osakepääomaa tosin ei olympiarahastoon siirretä ennen kuin vastinrahaa on yksityiseltä sektorilta sinne kerätty. Ja se on hyvä kannustin siis myös vauhdittamaan tätä yksityisen rahoituksen tuleamista mukaan huippu-urheiluun, sillä erityisesti sillä puolella olemme jäljessä kilpailijamaitamme. Olympiarahastolla on nimenomaisesti tarkoitus mahdollistaa pitkäjänteisempi huippu-urheilun tukeminen, erityisesti nuorten nousevien huippu-urheilijoiden toimintaympäristössä, mahdollistamalla esimerkiksi valmennusta ja muuta urheilu-uran mahdollistavaa, johon yleensä urheilijoilla itsellään ei ole mahdollisuutta varoja laittaa, ja myöskin totta kai antamalla suoraa tukea urheilijoille.

Haluan vielä erikseen nostaa esiin myös valvontaresurssien parantamisen, paitsi vanhus-tenhuoltoon, josta tässä on paljon puhuttu, myös varhaiskasvatukseen. Päätin edellisen puheenvuoroni siihen, että totesin, että sivistysvaliokunnassa tosiaan mahdollistettiin silloin varhaiskasvatustlain uudistuksen yhteydessä se, että aluehallintovirastot voivat tehdä myös itse ennalta määrittämättömiä tarkastuksia tai mihinkään kanteluun perustumattomia tarkastuksia eli omaehtoisia tarkastuksia varhaiskasvatukseen. Toivon, että nyt näiden lisäksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

tyneiden resurssien myötä siihen on entistä enemmän mahdollisuus. Ei nimittäin voi olla niin, että meillä lain mahdollistamaa tilapäistä poikkeamaa käytetään jatkuvasti siihen, että meillä on liian suuret ryhmäkoot varhaiskasvatuksessa, ja nekin kasvattajat, jotka siellä hyvää työtään yrittävät parhaansa mukaan tehdä, uupuvat, kun sijaisia ei ole tai ei saa. Tässä on toinen asia, johon onneksi hallitus on jo aiemmissa päätöksissään tarttunut, eli varhaiskasvatuksen opettajien, entiseltä nimikkeeltään lastentarhanopettajien, koulutusmääriä on lisätty. Ja sitä työtä tulee jatkaa, jotta varmistamme tämän osaavan työvoiman saatavuuden jatkossakin.

Vielä asia, jonka haluaisin tähän loppuun todeta: Täällä on kiistelty oikeastaan siitä, onko tämä pääomittaminen Suomen Rataan tehty oikealla tavalla. Kaikki tuntuvat olevan aika yksimielisiä siitä, että asian edistäminen on hyvä asia. Haluan nostaa vielä esiin sen, että tarkastusvaliokunta, josta tässä on paljon puhuttu, on tilannut asiantuntijaraportin, jossa on todettu muun muassa seuraavaa: ”ARA-varallisuutta tulee ohjata kaupunkirakenteen ja asumista edistävän infrastruktuurin kehittämiseen.” Sehän on se, mistä tässä on juurikin kyse.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Tähän varattu aika alkaa olla täynnä. Annan puheenvuoron edustaja Juvoselle, ja sen jälkeen siirrymme muihin asioihin.

16.09 Arja Juvonen ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On erittäin hyvä asia, että sisäinen turvallisuus ja vanhusten ja vammaisten valvontatehtävät saavat lisää resursseja. Sitä todellakaan ei ole kieltäminen. Mutta on hyvä muistuttaa, että tämä on ensiapua, ei mikään lopullinen ratkaisu.

Edustaja Eero Lehti, puhuitte äsken puheenvuorossanne hyvin tärkeistä asioista. Mainitsitte laadunvalvonnan ja -tarkkailun. Olen tehnyt toimenpidealoitteen siitä, että Suomeen perustettaisiin erityinen auditointiyksikkö, joka keskittyisi ihan vallan siihen tärkeään tehtävänkuvaa ja jossa auditoidut olisivat todella ammattitaitoisia ja tietäisivät, miten se homma hoidetaan — ei niin, että kaveri auditoi kaveria, vaan oikeasti ulkopuoliset auditoidut näihin yksiköihin. Sillä tavalla me saamme myös kartoitusta siitä, millaista on laatu kaiken kaikkiaan ja kattavasti Suomessa.

Mainitsitte myös esimiestehtävän. Vanhuslain 21 §:ssä on kerrottu, että toimintayksikössä — ja nyt puhutaan vanhustenhoivasta — on oltava johtaja, joka vastaa siitä, että asiakastyössä noudatetaan tiettyjä hyviä periaatteita ja että palvelut täyttävät muutkin niille asetetut vaatimukset. Eli lakiin on kirjattu, että pitää kiinnittää huomiota johtamiseen, esimiestyöhön. Se esimiestyö on ihan oikeasti kaiken a ja o ja avain vanhustenhoivassa — että joku huomaa, joku vahtii, joku vartioi.

Mutta entä sitten, jos ei ole niitä hoitavia käsiä? Edellisessä puheenvuorossa nostin esiin sen, minkä itse koen olevan syynä siihen, että vanhustenhoito on romahtanut Suomessa. Koen, että laatusuosituksen heikentäminen vuoden 2008 laatusuosituksesta — jolloin hyvä henkilöstömitoitus oli 0,7—0,8, mitä heikennettiin ja pudotettiin sinne 0,5:een — on se syy, koska 0,5 on niin minimaalinen hoitajamitoitus, että sillä tehdään vain välttämätön. Tiedän sen kyllä, kun olen siellä itse työskennellyt. Vielä vetoan siihen, että kyllä se silloinen laatusuositus oli äärettömän arvokas paperi ja sillä oli myös painoarvoa työkentällä, kun luottamusmiehenä sen paperin kanssa lähti neuvottelemaan lisähenkilöstöstä ja -resurssista työpaikalle. Vaikka se oli informatiivista ohjausta ja suositus, sitä silti noudatet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

tiin, mutta nyt vaikuttaa siltä, että me tarvitsemme kovemmat kirjaukset, ja sinne lakiin. Hoitajamitoitus on saatava sinne lakiin, jotta asiat saadaan hoitumaan.

No, mitä muuta siellä hoitoalalla on kehitettävää? Eihän ainoastaan se, että meillä on kirjaus siellä laissa, yksinään auta. Työolosuhteita kaikella tavalla, henkilöstön hyvinvointia ja alan vetovoimaisuutta on parannettava, jotta hoitajat haluavat tehdä työtä kentällä, jotta he haluavat tulla takaisin työskentelemään sieltä, minne ovat lähteneet. Ja kyllä minä yhtenä äärettömän tärkeänä tekijänä näen palkkatekijät mutta myös koulutuspolitiikan: että me koulutamme lisää hoitajia, että me annamme hoitajille mahdollisuuden myös edetä omalla urallaan, että he pystyvät jatkokouluttautumaan korkeammalle, ja että arvostetaan vanhaa ja viisasta tietoa ja autetaan myös työyhteisössä siten, että mahdollistetaan opintovapaita ja annetaan näin toimintaedellytyksiä.

Saattohoitoasian näen erittäin huolestuttavana asiana. Viestejä on tullut paljon. Siitäkin on kirjattuna vanhuslakiin, että tietyssä tilanteessa on lisättävä henkilöstön määrää. Kyllä meidän vanhuslakimme sen mahdollistaa, mutta ikävä kyllä se ei toteudu. Pidän äärettömän tärkeänä, että meille säädetään saattohoitoon erityinen laki. Olen tehnyt siitä lakialoitteen, kirjoittanut pykäliseen päivineen, ja toivoisin, että seuraavan kauden eduskunta veisi asiaa eteenpäin. Jokaisella ihmisellä tulee olla subjektiivinen oikeus saattohoitoon, ja niin kauan kuin sitäkään ei ole lailla määritetty, se asia ei tule olemaan hyvässä hallussa Suomessa. Minä ihmettelen sitä, miten näinkin tärkeä asia voi olla vielä tavallaan ilmaan piirretty viiva. Kodinomaisia hoivayksiköitä on valtavasti meillä Suomessa, ja niin kauan kuin me puhumme kodinomaisista hoivayksiköistä, niillä ei välttämättä ole valmiutta esimerkiksi vaativan saattohoidon järjestämiseen: puuttuu hoivatarvikkeita, puuttuu lääkkeitä, puuttuu lääkkeidenantaja eli koulutettua henkilöstöä — ja tämä on sellainen yhtälö, että yleensä siihen törmää vasta siinä vaiheessa, kun itse joutuu sen kokemaan.

Mutta kiitän minä kuitenkin hallitusta siitä, että ensiapua annatte, mutta se ei ole kuitenkaan lopullinen ratkaisu, elikkä kyllä me tarvitsemme vahvoja, kovia toimenpiteitä. Ja seksuaalirikollisuuden kitkemiseksi myös kaksi lakialoitetta olen tehnyt ja pidän hyvänä, että kohdistetaan resursseja sinne Ouluun, joka nyt tällä hetkellä on hädän keskellä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.